

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI NEKONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA**

**JAVNOG PREDUZEĆA “ŽELJEZNICE FEDERACIJE BIH”
D.O.O. SARAJEVO**

ZA 2011.GODINU

Broj: 06-11/12

Sarajevo, septembar 2012. godine

UPRAVI JAVNOG PREDUZEĆA „ŽELJEZNICE FEDERACIJE BiH“ D.O.O. SARAJEVO

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo), bilansa stanja sa stanjem na dan 31.12.2011. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskem prosudivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalom uslijed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

1. Na datum bilansa, nije vršena procjena vrijednosti umanjenja stalnih sredstava, shodno MRS 36, a u vezi sa MRS 16. i usvojenim internim aktima. Najveći dio iskazane imovine stečen prema početnom bilansu do 31.12.2001. godine priznat je po trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju, kada je imovina revalorizovana prema koeficijentima zasnovanim na opštem indeksu rasta cijena industrijskih proizvoda, u skladu sa tadašnjim propisima i standardima FBiH. U narednom periodu nije vršeno usklađivanje i iskazivanje stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz Standarda (što je pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja);
2. Zbog nedosljedne primjene Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafa 22., 89. i 91. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, kao i vlastitih akata, svi poslovni događaji vezani za stalna

sredstva nisu evidentirani u revidiranom obračunskom periodu. Na datum bilansa imovina je podcijenjena najmanje za 18.105.660 KM, a obaveze najmanje za 22.398.364 KM. Rashodi perioda precijenjeni su najmanje za 10.649.157 KM, od čega se najveći dio (9.245.621 KM) odnosi na ispravke greški iz prethodnog perioda evidentirane suprotno MRS 8. Prihodi perioda su precijenjeni za 415.799 KM obzirom da isti nisu evidentirani u prethodnom periodu, dok su istovremeno podcijenjeni za iznos od 146.673 KM (što je pojašnjeno u tačkama 4.5., 4.8. i 4.10. i 4.11 Izvještaja);

3. Na poziciji rashoda iskazan je iznos od 4.181.297 KM po Kontokorentnom obračunu prema Hrvatskim Željeznicama Cargo za period oktobar 1991.-mart 1992. godine zaključno sa 31.12.1995. godine. Navedene obaveze su nastale po osnovu Globalnog i Vanglobalnog bilansa-transportni prihodi po osnovu željezničkog teretnog prijevoza, o čemu je postojala dokumentacija u prethodnom periodu. Terećenje rashoda za navedeni iznos je u suprotnosti sa tačkom 43. MRS 8-Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, prema kojoj se greška iz prethodnog razdoblja treba ispraviti retroaktivnim prepravljanjem materijalno značajnih grešaka u prvom setu finansijskih izvještaja odobrenim za izdavanje nakon otkrivanja tih grešaka. Ispravka greške isključuje se iz dobiti ili gubitka za razdoblje u kojem je greška otkrivena (što je pojašnjeno u tački 4.11. Izvještaja);
4. Nije izvršeno rezervisanje obračunatih kamata u iznosu od 6.179.762 EUR-a, čime je postupljeno suprotno tački 14. MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Naime, navedene kamate su priznate Protokolom zaključenim između Društva i C.I.O.S d.o.o Zagreb 09.09.2011. godine (koji je preuzeo potraživanja od Hrvatskih Željeznica Cargo), kojim je regulisan osnovni dug po Globalnom i Vanglobalnom bilansu i kamate po istome. Navedeno je imalo za posljedicu da je rezultat perioda podcijenjen za iznos kamata (što je pojašnjeno u tački 4.11. Izvještaja);
5. U poslovnim knjigama nisu evidentirane priznate obaveze po Globalnom sporazumu o raščićavanju duga prema željezničkim preduzećima vjerovnicima uključenim u Globalni bilans i to: prema Bugarskim željeznicama (448.931 EUR-a) i prema Njemačkim željeznicama (99.750 EUR-a). Iste su obuhvaćene Zakonom o finansijskoj konsolidaciji Društva za period od 2008.-2012. godina. Prema naprijed navedenom, obaveze Društva na datum bilansa su podcijenjene za iznos od 1.073.127 KM (što je pojašnjeno u tački 4.11. Izvještaja);
6. Uprava Društva je u 2008. godini potpisala Ugovor o jemstvu sa TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo po dugoročnim kreditima kod UniCredit Banke d.d Mostar. Za dug u iznosu 8.235.964 KM sa svim kamatama i troškovima kredita po Ugovoru iz 2010. godine Uprava Društva se obavezala da će izmiriti umjesto TŽV „Gredelj“d.o.o. U poslovnim knjigama, po ovom ugovoru, obaveze Društva na dan 31.12.2011. godine prema TŽV „Gredelj“ d.o.o iznose 2.365.317 KM. Međutim, prema prezentiranim podacima, ukupne obaveze TŽV „Gredelj“ prema Unicredit banci iznose na 31.12.2011. godine 2.666.667 KM, iz čega se može zaključiti da su obaveze Društva podcijenjene za 301.350 KM, te da će Društvo biti odgovorno za kamatu i druge troškove koji nastanu iz Ugovora (što je pojašnjeno u tački 4.7 Izvještaja);
7. Ukupne obaveze za rezervisanja za otpremnine su podcijenjene za iznos od 1.290.400 KM koliko iznosi razlika rezervisanja prema procjeni ovlaštenog aktuara i iznosa rezervisanja u finansijskim izvještajima (što je pojašnjeno u tački 4.8 Izvještaja);
8. Sredstva Sindiciranog kredita u iznosu od 2.000.000 KM su uplaćena avansno firmi „B4B“ d.o.o. Zagreb za uvođenje „Integriranog informacionog sistema za upravljanje resursima“ (finansijsko-računovodstveni program „SAP“). Međutim, Ugovorom o Sindiciranom kreditu navedena sredstva su bila namijenjena za opremanje Data centra, što podrazumijeva ulaganja u „prostor, klimu, UPS, alternativno napajanje, protupožarni sistem, kontrola ulaza, građevinski radovi, namještaj“, a ne za uvođenje navedenog programa. Na osnovu navedenog, ne može se potvrditi da su sredstva Sindiciranog kredita utrošena za predviđene namjene. Nije urađena studija opravdanosti uvođenja ovog sistema ukupne vrijednosti 3.706.299 KM (što je pojašnjeno u tački 4.8 Izvještaja);

9. Iskazana potraživanja u iznosu od 1.250.908 KM od stranih željezničkih uprava nastala u ranjem periodu, nisu ispravljena na teret rashoda poslovanja, niti su utužena. Za navedena potraživanja Uprava Društva nije izvršila procjenu naplativosti, kako je predviđeno usvojenim politikama (što je pojašnjeno u tački 4.6 Izvještaja);
10. Uprava Društva nije poduzela adekvatne mjere na zaštitu imovine, jer nije izvršila utuživanje kupaca za potraživanja starija od godinu dana u iznosu najmanje od 171.643 KM. Potraživanja u ukupnom iznosu od 162.042 KM starija od godinu dana, nisu ispravljena na teret rashoda tekućeg perioda, što je imalo za posljedicu da su rashodi i rezultat poslovanja podcijenjeni za navedeni iznos (što je pojašnjeno u tački 4.6. Izvještaja);
11. Nematerijalna sredstva su precijenjena za iznos od 116.489 KM neamortizovane vrijednosti licenci, koje su istekle u 2011. godini, što je imalo za posljedicu da je i rezultat perioda podcijenjen za navedeni iznos (što je pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja);
12. Društvo nije pravilno klasificiralo svoje finansijske obaveze kao kratkoročne obaveze, već ih je evidentiralo na poziciji dugoročnih obaveza, što je u suprotnosti sa tačkom 72. MRS 1-Prezentacija finansijskih izvještaja (što je pojašnjeno u tački 4.8. Izvještaja);
13. Obaveze za PIO, zdravstvo i nezaposlenost u 2011. godini u iznosu od 18.393.605 KM, uz isplatu plaća nisu uplaćene prema važećem Zakonu o doprinosima, a zbog stalne nelikvidnosti Društva (što je pojašnjeno u tački 4.8 Izvještaja);
14. Nisu ispunjeni uslovi za provođenje pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja, propisani Zakonom o javnim nabavkama BiH, kod nabavke goriva u iznosu od 2.126.837 KM (što je pojašnjeno u tački 4.13 Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje imaju stavke navedene u prethodnom pasusu, nekonsolidovani finansijski izvještaji ne prikazuju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, finansijski položaj Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo u toku 2011. godine za naprijed navedene kvalifikacije nije bilo uskladeno u svim materijalno značajnim aspektima sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na:

- Smanjenje državnog kapitala, a povećanje privatiziranog; ne usklađivanje iskazanog kapitala i upisanog u sudskom Registru, zbog nepoštivanja Zakona o Izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima i Zakona o tržištu vrijednosnih papira. U periodu od 2004. do 2010. godine, po osnovu iskazanih gubitaka u poslovanju, smanjen je kapital Društva za 501.446.619 KM, o čemu je obrazloženo u tački 4.9. Izvještaja;
- Zbog višegodišnjeg poslovanja s gubitkom i nedostatka sredstava ugrožena je stalnost i kvalitet poslovanja. Dospjele obaveze u najvećem dijelu se ne izmiruju, ne uplaćuju se doprinosi, akumulirani gubitak se iz godine u godinu povećava, a kapital smanjuje.

Sarajevo, 25.09.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

B I L A N S S T A N J A N A D A N 31.12.2011. G O D I N E	1
B I L A N S U S P J E H A Z A P E R I O D 01.01. – 31.12.2011. G O D I N E	2
I Z V J E Š T A J O G O T O V I N S K I M T O K O V I M A Z A P E R I O D O D 01.01. D O 31.12.2011. G O D I N E	3
I Z V J E Š T A J O P R O M J E N A M A U K A P I T A L U Z A P E R I O D K O J I Z A V R Š A V A N A D A N 31.12.2011.	4
1. UVOD	5
2. P R E D M E T , C I L J I O B I M R E V I Z I J E	5
3. R E Z I M E D A T I H P R E P O R U K A	6
4. N A L A Z I P R E P O R U K E	8
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa	8
4.2 Organizacija, obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje	8
4.3 Sistem internih kontrola	9
4.4 Planiranje i izvještavanje	12
4.5 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	14
4.6 Potraživanja	19
4.7 Novac i novčani ekvivalenti	23
4.8 Obaveze	25
4.9 Kapital	29
4.10 Prihodi	31
4.11 Rashodi	32
4.12 Sudski sporovi	37
4.13 Nabavke	37
5. K O M E N T A R	39

B I L A N S   S T A N J A na dan 31.12.2011. godine

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	Prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	1.564.444.299	1.481.193.716
Nematerijalna sredstva	3.396.992	238.100
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.559.141.301	1.478.164.197
Investicijske nekretnine	-	-
Biološka sredstva	-	-
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	2.492	2.492
Dugoročni finansijski plasmani	128.962	134.817
Druga dugoročna potraživanja	-	-
Dugoročna razgraničenja	1.774.552	2.654.110
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	72.970.144	70.167.441
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	18.555.802	14.500.233
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	54.414.342	55.667.208
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	1.637.414.443	1.551.361.157
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	93.978.452	90.139.357
UKUPNO AKTIVA	1.731.392.895	1.641.500.514
P A S I V A		
A) KAPITAL	960.383.713	1.001.868.183
Osnovni kapital	1.001.868.183	1.042.560.444
Upisani neuplaćeni kapital	-	-
Emisiona premija	-	-
Rezerve	-	-
Revalorizacione rezerve	-	-
Nerealizovani dobici	-	-
Nerealizovani gubici	-	-
Neraspoređena dobit	-	-
Gubitak do visine kapitala	(41.484.470)	(40.692.261)
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	-	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	20.771.727	22.348.937
C) DUGOROČNE OBAVEZE	368.839.349	283.293.593
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	287.323.284	243.288.197
Kratkoročne finansijske obaveze	107.011.879	67.742.702
Obaveze iz poslovanja	31.268.196	42.243.556
Obaveze iz specifičnih poslova	12.686.226	8.226.095
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	125.003.631	114.421.432
Druge obaveze	7.854.321	8.329.365
Obaveze za PDV	943.286	74.211
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	2.555.745	2.250.836
Obaveze za porez na dobit	-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	96.370	562.247
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	1.637.414.443	1.551.361.157
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	93.978.452	90.139.357
UKUPNO PASIVA	1.731.392.895	1.641.500.514

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Skupština Društva je na sjednici održanoj 29.06.2012. godine donijela Odluku o usvajanju godišnjeg Izvještaja o poslovanju za 2011. godinu. Sastavni dio Odluke su: Finansijski Izvještaj, Izvještaj neovisnog revizora, Izvještaj o radu Nadzornog odbora i Izvještaj o radu Odbora za reviziju.

BILANS USPJEHA za period 01.01. – 31.12.2011. godine

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A) DOBIT ILI GUBITAK PERIODA			
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI			
I Poslovni prihodi (od 1 do 3)	116.101.373	108.938.066	
1 Prihodi od prodaje robe	1.614	408	
2 Prihodi od prodaje učinaka	88.150.558	77.409.658	
3 Ostali poslovni prihodi	27.949.201	31.528.000	
II Poslovni rashodi (od 1 do 6)	133.734.573	132.527.844	
1 Materijalni troškovi	19.013.570	13.001.996	
2 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	78.726.912	82.845.985	
3 Troškovi proizvodnih usluga	7.768.918	6.155.946	
4 Amortizacija	25.508.549	26.750.614	
5 Troškovi rezervisanja	-	858	
6 Nematerijalni troškovi	2.716.624	3.772.445	
III Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	-	-	
Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	17.633.200	23.589.778	
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI			
IV Finansijski prihodi	312.049	188.967	
1 Prihodi od kamata	312.018	12.106	
2 Pozitivne kursne razlike	31	176.861	
3 Ostali finansijski prihodi	-	-	
V Finansijski rashodi	9.199.272	5.911.805	
1 Rashodi kamata	9.026.678	5.291.909	
2 Negativne kursne razlike	3.965	258.603	
3 Ostali finansijski rashodi	168.629	361.293	
VI Gubitak od finansijskih aktivnosti (V – IV)	8.887.223	5.722.838	
VII Gubitak od redovne aktivnosti (VI – III)	26.520.423	29.312.616	
OSTALI PRIHODI I RASHODI			
VIII Ostali prihodi i dobici	7.297.980	3.599.403	
1 Dobici od prodaje stalnih sredstava	4.340	45.896	
2 Dobici od prodaje materijala	778.827	254.783	
3 Viškovi	284.962	1.319.483	
4 Naplaćena otpisana potraživanja	4.556.564	1.674.805	
5 Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	13.758	14.570	
6 Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	1.659.529	289.866	
IX Ostali rashodi i gubici	3.047.261	4.295.006	
1 Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	45.175	-	
2 Manjčovi	127.422	525.508	
3 Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	1.211.147	3.151.620	
4 Rashodi i gubici na zalihamama i ostali rashodi	1.663.517	617.878	
X Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (XI – XII)	4.250.719	-	
XI Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (XII – XI)	-	695.603	
PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA			
1* Umanjenje vrijednosti materijalnih sredstava	5.212.287	-	
2* Prihodi iz osnova promj.račun.politika i ispr.neznač.greš.iz ranij.perioda	1.441.247	2.058.778	
3* Rashodi iz osnova promj.rač.politika i ispr.neznač.greš.iz r.per.	15.443.728	12.742.820	
UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+VIII+2*)	125.152.649	114.785.214	
UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+IX+1*+3*)	166.637.121	155.477.475	
DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA			
XII Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	41.484.472	40.692.261	
POREZ NA DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA			
1 Porezni rashodi perioda	-	-	
NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	41.484.472	40.692.261	
XIII Neto gubitak neprekinutog poslovanja	41.484.472	40.692.261	
DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA			
NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA			
XIV Neto gubitak perioda	41.484.472	40.692.261	
B) OSTALA SVEOBUVATNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-	
Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	41.484.472	40.692.261	

**IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA za period od 01.01. do 31.12.2011. godine
(DIREKTNA METODA)**

O p i s	Oznaka	IZNOS Tkuća godina	IZNOS Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNICH AKTIVNOSTI			
1 Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (2 do 4)		179.136.626	131.286.666
2 Prilivi od kupaca i primljeni avansi	+	122.616.810	107.275.569
3 Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	+(-)	20.382.045	22.253.117
4 Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	+	36.137.771	1.757.980
5 Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (6 do 10)		355.460.273	223.553.303
6 Odlivi iz osnova isplata dobavljačima i dati avansi	+(-)	227.899.687	112.883.870
7 Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i drugih primanja	+(-)	87.092.550	95.996.696
8 Odlivi iz osnova plaćenih kamata	+(-)	-	-
9 Odlivi iz osnova poreza i drugih dadžbina	+(-)	1.113.030	1.654.432
10 Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	+(-)	39.355.006	13.018.305
11 Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1-5)		-	-
12 Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (5-1)		176.323.647	92.266.637
B. GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
13 Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (14 do 19)		1.032.541	30.950.348
14 Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
15 Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+	-	-
16 Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	-	-
17 Prilivi iz osnova kamata	+	-	30.942.468
18 Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	300.000	-
19 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	732.541	7.880
20 Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (21 do 24)		17.415	41.209
21 Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
22 Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
23 Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	-	-
24 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	17.415	41.209
25 Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (13-20)		1.015.126	30.909.139
26 Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20-13)		-	-
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
27 Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (28 do 31)		232.428.146	183.666.642
28 Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	2.237.661
29 Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	86.281.746	127.152.771
30 Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	3.500.000	11.043.419
31 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	142.646.400	43.232.791
32 Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (33 do 37)		58.193.630	102.562.663
33 Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
34 Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	2.260.973	-
35 Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-	45.291.555
36 Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	50.078.213	51.787.790
37 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	5.854.444	5.483.318
38 Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (27-32)		174.234.516	81.103.979
39 Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (32-27)		-	-
40 D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (1+13+27)		412.597.313	345.903.656
41 E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (5+20+32)		413.671.318	326.157.175
42 F. NETO PRILIV GOTOVINE (38-39)		-	19.746.481
43 G. NETO ODLIV GOTOVINE (39-38)		1.074.005	-
44 H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		20.345.040	598.559
45 I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
46 J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
47 K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (44+40-41+42-43)		19.271.035	20.345.040

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za period koji završava na dan 31.12.2011.

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Akumulir. neraspor. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNO (2+3)	MANJINSKI INTERES	UKUPNI KAPITAL (4+5)
1	2	3	4	5	6
1. Stanje na dan 31.12.2009. g.	1.011.754.231	(54.475.231)	957.279.000	85.281.444	1.042.560.444
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2009., odn. 01.01.2010. g.	1.011.754.231	(54.475.231)	957.279.000	85.281.444	1.042.560.444
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstva	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobici/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	(37.363.634)	(37.363.634)	(3.328.627)	(40.692.261)
9. Neto dobici/gubici prizn.dir.u kapitalu	(54.475.231)	54.475.231	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	-	-	-	-
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-
12. Stanje na dan 31.12.2010.godine	957.279.000	(37.363.634)	919.915.366	81.952.817	1.001.868.183
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2010., odn., 01.01.2011. g.	957.279.000	(37.363.634)	919.915.366	81.952.817	1.001.868.183
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobici/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	(38.091.040)	(38.091.040)	(3.393.430)	(41.484.470)
20. Neto dobici/gubici priznati u kapit.	(37.363.634)	37.363.634	-	-	-
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-
23. Stanje na dan 31.12.2011. god.	919.915.366	(38.091.040)	881.824.326	78.559.387	960.383.713

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Skupština Društva je na sjednici održanoj 29.06.2012. godine donijela Odluku o usvajanju godišnjeg Izvještaja o poslovanju za 2011. godinu. Sastavni dio Odluke su: Finansijski Izvještaj, Izvještaj neovisnog revizora, Izvještaj o radu Nadzornog odbora i Izvještaj o radu Odbora za reviziju.

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI NEKONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JAVNOG PREDUZEĆA „ŽELJEZNICE FEDERACIJE BiH“ D.O.O. SARAJEVO
ZA 2011. GODINU**

1. UVOD

Javno preduzeće „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu–Društvo) obavlja djelatnost domaćeg i međunarodnog transporta tereta i putnika, posjeduje i održava željezničku infrastrukturu i vozni park, a bavi se i ostalim djelatnostima u funkciji željezničkog prijevoza. Društvo je osnovano Zakonom o željeznicama Federacije BiH i njegova djelatnost je od općeg interesa za FBiH.

Osnivač Društva je Federacija BiH, kao većinski vlasnik i manjinski vlasnici udjela, koji su vlasništvo stekli po osnovu djelimične privatizacije izvršene putem javnog upisa dionica. Osnivačka prava u ime osnivača državnog kapitala vrši Vlada FBiH, putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-Reg-06-000614, od 28.12.2006. godine, Društvo je registrovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Odlukama organa upravljanja u prethodnim godinama izvršeno je smanjenje kapitala i uspostavljen novi odnos učešća u strukturi kapitala, što je upisano i u nadležni registarski sud, Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-Reg-09-000013, od 18.02.2009. godine.

Skraćeni naziv pravnog subjekta je: JP „ŽFBiH“ d.o.o. Sarajevo.

Društvo ima složenu organizaciju rada, djelatnost mu je disperzirana na prostoru Federacije BiH, a kao jedinstvena ekonomsko-poslovna cjelina posluje putem dva funkcionalna dijela i to:

- Željeznička infrastruktura, koja se bavi održavanjem i izgradnjom infrastrukture i
- Željeznički operator, čija je osnovna djelatnost prevoz robe i putnika.

Poslovi kojima se ostvaruju zajedničke funkcije i kojima se obezbjeđuje jedinstveno funkcionisanje Društva obavljaju se u okviru Zajedničkih poslova. Sve poslovne aktivnosti obavljaju se putem organizacionih dijelova u sjedištu i izvan sjedišta (Mostar, Zenica, Tuzla, Bihać, Sarajevo).

Društvo ima 100 % vlasničke udjele u sljedećim društvima:

- “Olimpik Turs d.o.o. Sarajevo, društvo za ugostiteljstvo i turizam i
- “Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju“ d.o.o. Sarajevo

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ulici Musala broj 2.

Na dan 31.12.2011. godine u Društvu je bilo 3.906 zaposlenih.

Na datum bilansa Uprava Društva je dala izjavu da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su nekonsolidovani finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cijelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje

poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom nekonsolidovanih finansijskih izvještaja za 2011. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, kao i adekvatan i pouzdan nadzor te kontinuirano praćenje kontrolnih aktivnosti.*
- *Prilikom prijema novouposlenih postupati u skladu sa procedurom utvrđenom Pravilnikom o radu.*
- *Potrebno je prilikom imenovanja vršilaca dužnosti članova Uprave Društva-izvršnih direktora obezbijediti prethodne saglasnosti Vlade FBiH i resornog ministarstva u skladu sa članom 14. Uredbe Vlade FBiH o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. Poduzimati aktivnosti u cilju dosljedne primjene Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, u dijelu imenovanja na kraći period.*
- *Potrebno je da Nadzorni odbor izvrši imenovanje člana Uprave-izvršnog direktora za poslove razvoja i investicija, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.*
- *Dosljedno postupati u skladu sa Odlukom o visini reprezentacije i Pravilnikom o reprezentaciji, u dijelu poštivanja utvrđenih ograničenja u cilju racionalizacije i kontrole navedenih troškova.*
- *Utvrđiti realnu normiranu potrošnju goriva i maziva za sva vozila i vršiti kontrolu utroška goriva.*
- *Poduzeti adekvatne mjere na utvrđivanju odgovornosti zaposlenika za nastali manjak, te pokrenuti disciplinski postupak protiv istih, radi zaštite imovine od svih daljih gubitaka.*
- *U skladu sa MRS 16–Nekretnine, postrojenja i oprema, aktivirati sredstvo, tj. započeti amortizacija sredstva kad je ono spremno za upotrebu, tj. kad je sredstvo na lokaciji i u stanju koji su potrebni da bi se ono koristilo za namjene koje je odredila Uprava.*
- *Potrebno je pri izradi Plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštivati Pravilnik o planiranju.*
- *Plan investicijskih ulaganja treba biti zasnovan na realnim ostvarenjima za period na koji se odnosi, dok je za nerealizovana investicijska ulaganja u odnosu na plan potrebno dati detaljna obrazloženja.*
- *Radi realnog iskazivanja stalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati u skladu MRS-16, MRS-36 i MRS-38 i usvojenim Pravilnikom o računovodstvenim politikama.*
- *Troškove, investicije i obaveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoje odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, shodno MRS 37–Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.*
- *Izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju realizacije Ugovora za izgradnju trga ispred stanične zgrade Željezničke stanice u Čapljini i nepredviđene radove na sanaciji trotoara i perona u željezničkoj stanici Čapljina te po istim poduzeti adekvatne mjere.*
- *U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine, što se prvenstveno odnosi na pravovremeno utuživanje kupaca.*
- *Potrebno je, u slučaju neblagovremenog plaćanja obaveza od strane korisnika prijevoza, vršiti obračun zakonske zatezne kamate uz dostavljanje bankarske garancije ili potpisane vlastite bianco mjenice sa klauzulom bez protesta, kako je definisano ugovorima.*

- *Poduzeti potrebne aktivnosti i mjere shodno Izještaju o izvršenom pregledu ugovora o zakupu i isti dostaviti na razmatranje Upravi Društva.*
- *Sanaciju i adaptaciju poslovnog prostora i uređenja zemljišta vršiti u skladu sa procedurama Pravilnika o dodjeli u zakup poslovnog prostora i zemljišta.*
- *Priznavanje potraživanja vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izještaja.*
- *Potrebno je da se izvrši uvid u date avanse i u skladu sa konstatovanim poduzmu adekvatne mjere u cilju realnog iskazivanja istih u poslovnim knjigama Društva.*
- *U skladu sa Odlukom Vlade FBiH, odobrena sredstva za PDV na revolving osnovi vratiti, a radi odobravanja istih u narednom periodu.*
- *Potrebno je izvršiti preispitivanje zaključenog Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa te načinu i dinamici izmirenja obaveza zaključenog između Unicredit banke, TŽV „Gredelj“ i Društva, u svrhu definisanja ukupnih obaveza Društva.*
- *Potrebno je da Društvo posebno evidentira preuzetu obavezu u ime TŽV „Gredelj-a“ prema Unicredit banci.*
- *Potrebno je izvršiti usaglašenja stanja novčanih sredstava na datum bilansa sa bankama.*
- *Potrebno je obezbijediti saglasnost nadležnih organa prilikom novog zaduzivanja u toku otplate Sindiciranog kredita.*
- *U skladu sa MRS 1. tačkom 72. potrebno je da Društvo pravilno evidentira iznos glavnice koji je dospio na datum izještavanja, kao i iznos koji će dospjeti u narednih 12 mjeseci nakon kraja perioda. Na ovaj način bit će iskazano realno stanje kratkoročnih obaveza.*
- *Potrebno je da Društvo u skladu sa MRS-ovima evidentira samo dio kamate na kratkoročnim finansijskim obavezama koja je dospjela na datum bilansa.*
- *Potrebno je pravilno rezervisati za otpremnine u skladu sa MRS 19. na osnovu aktuarskog izještaja.*
- *Potrebno je da Društvo izvrši usaglašavanje stanja svih obaveza na datum bilansa u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FbiH kako bi se realno iskazale obaveze Društva.*
- *Potrebno je na datum bilansa uklakulisati obaveze za fakture koje nisu pristigle u cilju prikazivanja što realnijeg stanja.*
- *Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade FBiH nastaviti poduzete aktivnosti na registraciji Društva, radi usklađivanja promjena kapitala u sudskom Registru.*
- *Priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izještaja.*
- *Dosljedno postupati u skladu sa Pravilnikom o radu prilikom obračuna naknade pripravnicima bez zasnivanja radnog odnosa.*
- *Propisati kriterije za utvrđivanje visine naknade članovima Komisija, te prilikom utvrđivanja visine naknade iste dosljedno primjenjivati.*
- *Za robu koja se nalazi na carinskom skladištu i za koju nisu plaćene carinske dadžbine, potrebno je ugovorom regulisati međusobna prava i obaveze, što se prvenstveno odnosi na utvrđivanja cijene usluge skladištenja roba Društva.*
- *Priznavanje rashoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izještaja.*
- *Dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima. Izvršiti knjigovodstveno evidentiranje ranije preuzetih i potvrđenih obaveza utvrđenih Globalnim sporazumom o raščićavanju duga Društva prema željezničkim preduzećima vjerovnicima.*
- *Uprava Društva treba da preispita dosadašnji način zaključivanja ugovora o nabavkama, posebno u dijelu ugovaranja zateznih kamata u slučaju neblagovremenog plaćanja.*
- *U cilju povećanja transparentnosti i efikasnosti nabavki postupke provoditi u skladu sa propisanim procedurama iz Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima. U slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja dosljedno i u potpunosti poštivati uslove iz člana 11. stav 4. pod a) tačka 1., 2. i 4. Zakona o javnim nabavkama BiH.*

4. NALAZ I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po sedmi put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta. Zbog ograničenja vremena i resursa, revizije nisu vršene u kontinuitetu. Revizija finansijskih izvještaja nije vršena za 2008. godinu. U prethodnoj 2010. godini dato je negativno mišljenje.

Predmetnom revizijom konstatovano je da su preporuke date u prethodnoj reviziji djelimično implementirane. Krajem 2011. godine usvojen je Pravilnik o planiranju, realizaciji, praćenju i kolaudaciji investicija, imenovane su komisije za provođenje preporuka, ali iste nisu u potpunosti implementirane. Izvršeno je isknjižavanje neotpisane vrijednosti vagona serije Gbs prije rekonstrukcije i velike opravke na teret rashoda. Pogrešno kapitalizirane kamate po međunarodnim kreditima u periodu odgodenog plaćanja prenesene su sa investicija na rashode. Utvrđeni višak vagona prenesen je iz vanbilansne u bilansnu evidenciju i oprihodovan je u skladu sa MRS 18-Prihodi. Naredba o pripravnosti kod kuće je stavljena van snage krajem 2011. godine. Što se tiče promjene vlasničke strukture, po nalogu Vlade FBiH angažovana je revizorska kuća koja je sačinila Izvještaj o obavljenoj reviziji privatizacije i promjene strukture kapitala u Društvu, a isti je dostavljen Vladi FBiH i resornom ministarstvu.

Nisu okončane aktivnosti na upisu vlasništvu na nekretninama, iskazivanje nekretnina, postrojenja i opreme nije uskladeno sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 16–Nekretnine, postrojenja i oprema. Još uvjek značajan broj opravki transportnih sredstava umjesto vlastitih radionica vrši TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo. Nisu poduzete adekvatne mjere vezane za utvrđene nepravilnosti prilikom realizacije Ugovora za izradnju trga ispred stanične zgrade Željezničke stanice u Čapljini. Odobrena sredstva za PDV na revolving osnovi i dalje nisu vraćena u Budžet FBiH. Nisu poduzete aktivnosti na utvrđivanju odgovornosti zaposlenika za nastali manjak, zatim za sva vozila nije utvrđen realan normativ potrošnje goriva, niti se vrši adekvatna kontrola utroška u skladu sa internim aktima. Plan investicijskih ulaganja nije zasnovan na realnim pretpostavkama. I dalje se zaključuju ugovori o javnim nabavkama u kojima se ugovaraju i plaćaju zatezne kamate u slučaju neblagovremenog plaćanja, dok s druge strane Društvo svojim kupcima ne obračunava ugovorene zatezne kamate. Priznavanje rashoda se ne vrši u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja. Postupci nabavki ne provode se u potpunosti prema Zakonu o javnim nabavkama BiH.

Revizija finansijskih izvještaja za 2011. godinu obavljena je od strane revizorskog društva „KPMG B-H“ d.o.o. Sarajevo, koja se suzdržala od davanja mišljenja.

Vlada FBiH je Zaključkom od 04.10.2011. godine zadužila Upravu Društva da pripremi i provede proceduru izbora neovisne revizorske kuće, koja će izvršiti reviziju poslovanja za 2008., 2009. i 2010. godinu, zaključno sa 30.06.2010. godine. Društvo je izvršilo izbor neovisne revizorske kuće „Revizija Revita“ d.o.o Cazin za navedenu reviziju, koja nije obavljena do okončanja naše revizije.

U 2011. godini, od strane Uprave za indirektno oporezivanje, vršena je kontrola PDV-a, o čemu je izdato Rješenje od 04.01.2012. godine i od 16.04.2012. godine.

4.2 Organizacija, obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje

Društvo je osnovano i organizovano kao jedinstveni pravni subjekt u skladu sa Zakonom o željeznicama FBiH (u daljem tekstu Zakon), a posluje putem dvije funkcionalne cjeline koje nemaju pravni subjektivitet i to:

- Željeznička infrastruktura (u daljem tekstu–Infrastruktura), u okviru koje se vrši održavanje, modernizacija i izgradnja građevinskih objekata, elektrotehničkih postrojenja, kao i funkcije osiguranja i sigurnosti željezničkog prometa, a čine je postrojenja koja pripadaju glavnim i sporednim prugama, izuzimajući kolosjeke radionica, depoa i industrijske kolosjeke, u 100 %-om vlasništvu države,
- Željeznički operator (u daljem tekstu–Operator), čija je osnovna djelatnost pružanje željezničkih i ostalih transportnih usluga za robu i putnike, uz obavezu osiguranja vučnih vozila, u državnom je vlasništvu 51 %, dok je preostalih 49 % kapitala privatizirano.

Na osnovu Zakona izvršena je knjigovodstvena podjela imovine i obaveza između Infrastrukture i Operatora, dok je finansijsko izvještavanje na nivou jedinstvenog pravnog subjekta, Željezница FBiH.

Prosječan broj zaposlenika u 2011. godini bio je 3.923, od čega je u Infrastrukturi raspoređeno 2.284, a u Operatoru 1.639.

Zakonom je propisano da će se održavanje željezničke infrastrukture, u nadležnosti Infrastrukture, finansirati iz naknada za korištenje infrastrukture od Operatora, iz namjenskih sredstava koja će se dodjeljivati od Federacije, najamnina, kredita i ostalih izvora, dok će se željeznički prijevoz, u nadležnosti Operatora, u najvećem dijelu obavljati prema tržišnim principima.

Prema Zakonu o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja, finansiranje održavanja iste osigurava se iz sredstava Budžeta FBiH, na osnovu ugovora koji Društvo svake godine zaključuje sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija (u daljem tekstu – resorno Ministarstvo). Ugovorenna vrijednost radova predstavlja potrebu finansiranja održavanja željezničke infrastrukture koju priznaje resorno Ministarstvo. Privremene i okončane situacije o izvršenim radovima, priznate i ovjerene od strane Ministarstva, knjigovodstveno se ne evidentiraju u poslovnim knjigama Društva, a ni u resornom Ministarstvu.

Održavanje željezničke infrastrukture u 2011. godini ugovoren je u vrijednosti od 77.242.234 KM, dok su radovi izvršeni u vrijednosti od 55.340.476 KM, koje je potvrdilo Ministarstvo te ovjerilo konačnu situaciju. U strukturi ukupno izvršenih radova 91,2 % čini radna snaga (rad i troškovi zaposlenih), a 8,8 % utrošeni materijal i usluge trećih lica. Neovisno o ukupnoj vrijednosti izvršenih radova, finansiranje troškova održavanja infrastrukture u 2011. godini izvršeno je u visini odobrenih sredstava Budžetom FBiH u iznosu od 19.240.000 KM. Povlačenje sredstava vršeno je mjesечно, na osnovu posebno ispostavljenih faktura resornom Ministarstvu, u visini 1/12 odobrenih sredstava za održavanje željezničke infrastrukture.

Sredstva iz Budžeta FBiH namijenjena za održavanje infrastrukture nisu dovoljna ni za pokriće troškova bruto plaća 2.284 zaposlenih u Infrastrukturi.

Privremena naknada za korištenje željezničke infrastrukture od strane Operatora koju utvrđuje Ministarstvo, samo se interno evidentira i od iste Infrastruktura nema nikakve ekonomske koristi. Ova naknada se u knjigovodstvenim evidencijama Operatora evidentira kao trošak, a kod Infrastrukture kao prihod. Obzirom da se radi o jednom pravnom licu, iskazivanje ovakvih transakcija nema uticaja na poslovanje, jer se međusobna potraživanja i obaveze u finansijskim izvještajima krajem godine eliminisu.

Radi osiguranja finansijske održivosti i stabilnosti poslovanja, početkom 2009. godine donesen je Zakon o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice Federacije BiH“. Istim je predviđena konsolidacija Društva za period 01.01.2008.-31.12.2012. godina. Međutim, utvrđena sredstva za period 2008.-2011. godina, nisu doznačena, zbog čega se Društvo u prethodnoj godini zadužilo kod komercijalnih banaka u iznosu 78.917.839 KM. Garanciju na kreditno zaduženje u 100% -om iznosu dala je Vlada FBiH, što je potvrdio i Parlament FBiH.

Naprijed navedeni zakoni samo su djelimično implementirani. Izvršena je podjela i zakonski odvojena Infrastruktura od Operatora, ali ciljevi i razlozi zbog kojeg je Zakon donesen nisu ispunjeni. Nije izvršena konsolidacija i sanacija dugova, pa samim tim nije obezbijedena finansijska održivost, niti su stvoreni uslovi očuvanja nezavisnosti njihovog poslovanja. Zbog nemogućnosti da se iz vlastitih sredstava osiguraju neophodna sredstva za podmirenje osnovnih troškova, akumulirani gubici se iz godine u godinu povećavaju, a kapital Društva smanjuje. Bez konsolidacije i sanacije dugova nije moguća potpuna implementacija prihvaćenih Smjernica Savjeta Evropske Unije i organizaciono restrukturiranje Društva u dvije posebne kompanije, Infrastrukturu i Operatora.

4.3 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na Upravi Društva, a osnova funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja, kontrolnih aktivnosti i adekvatne procjene rizika poslovnih procesa. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Društvo je usvojilo kontrolne aktivnosti koje predstavljaju politike i procedure rada i postupanja svih uposlenih, ali ih nije u potpunosti implementiralo.

Donesen je Pravilnik o radu, po osnovu kojeg se u najvećem dijelu iskazuju transakcije na troškovima zaposlenih i istim je uređena organizacija rada, sistematizacija radnih mjesto, rukovođenje organizacionim

dijelovima, plaće zaposlenika i naknade plaće. Navedenim aktom samo su djelimično uređene kontrolne aktivnosti, ali nad istim nije vršen potpun nadzor i implementacija u primjeni.

Uprava Društva je u prethodnoj godini donijela Odluku o razriješenju ukupno 45 imenovanih vršilaca dužnosti lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima. Prema ovoj Odluci, zaposlenici koji su razriješeni sa radnih mjesta sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, raspoređeni su na druga odgovarajuća radna mjesta u skladu sa Pravilnikom o radu. Izvršeno je imenovanje novih 49 vršilaca dužnosti (od 01.11.2010. godine) do završetka procedure imenovanja lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima.

Nadzorni odbor je 27.05.2011. godine, nakon provedene procedure konkursa za izbor i imenovanje člana Uprave-izvršnog direktora za pravne i kadrovske poslove, donio Odluku kojom se prihvata Izvještaj Komisije za izbor i imenovanje, s tim da će isti biti ponovljen raspisivanjem novog konkursa. **U Odluci nisu navedeni razlozi za raspisivanje ponovnog konkursa, iako je Komisija u Izvještaju navela da su prijavljena dva kandidata koja su ispunjavala uslove konkursa i iste je rangirala.** Istog dana Nadzorni odbor je, bez provedene konkursne procedure, donio Odluke o imenovanju vršioca dužnosti izvršnog direktora za pravne i kadrovske poslove i izvršnog direktora željezničkog operatora, do okončanja postupka izbora i imenovanja izvršnih direktora u skladu sa Statutom Društva i Zakonom. Navedena imenovanja su izvršena prije stupanja na snagu Uredbe Vlade FBiH o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. Sa istima su zaključeni menadžerski ugovori 03.06.2011. godine, na koje je resorni ministar dao saglasnost 02.09.2011. godine.

Dana 02.09.2011. godine Nadzorni odbor je donio Odluku o raspisivanju ponovljenog konkursa za izbor i imenovanje članova Uprave-izvršnih direktora (izvršnog direktora za poslove razvoja i investicija, izvršnog direktora za poslove željezničkog operatora, izvršnog direktora za pravne i kadrovske poslove) i imenovao je konkursnu Komisiju za izbor i imenovanje izvršnih direktora. Društvo je 08.11.2011. godine zatražilo od resornog ministarstva instrukciju vezano za termin objavljivanja Konkursa za izbor i imenovanje izvršnih direktora, shodno odluci Nadzornog odbora. Međutim, utvrđeno je da resorno ministarstvo nije dostavilo Društvu traženu Instrukciju, niti je prezentirana dokumentacija da je provedena propisana konkursna procedura.

Nadzorni odbor je 20.12.2011. godine, u skladu sa Uredbom Vlade FBiH o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala, donio prijedloge Odluka o imenovanju vršioca dužnosti Izvršnog direktora za pravne i kadrovske poslove i Izvršnog direktora za poslove željezničkog operatora, na period od 6 mjeseci. **Prijedlozi Odluka su dostavljeni Vladi FBiH i resornom Ministarstvu na prethodnu saglasnost. Do vremena okončanja predmetne revizije, Vlada FBiH i resorno Ministarstvo nisu dali saglasnosti na imenovanja, kako je propisano članom 14. navedene Uredbe.** Dotadašnjem Izvršnom direktoru za pravne i kadrovske poslove obračun plaće u 2012. godini je vršen po ranijem menadžerskom ugovoru.

Također ukazujemo da Nadzorni odbor tokom cijele 2011. godine nije imenovao Izvršnog direktora za poslove razvoja i investicija, a isto je moglo imati uticaja na poslovanje Društva.

Utvrđeno je da je Nadzorni odbor prilikom imenovanja v.d. članova Uprave imenovao iste na određeno vrijeme, koje je duže od dva mjeseca. **Iako je navedeni postupak imenovanja Uprave Društva uskladen sa Uredbom Vlade FBiH o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala, ukazujemo da navedena Uredba i postupak nisu u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u FBiH, prema kojem se imenovanja na kraći period definisu kao imenovanja na najviše dva mjeseca koja se ne mogu ponoviti i za koja ukupna naknada za cijeli period ne iznosi više od 5.000 KM.**

Na dan 31.12.2011. godine u Društvu je bilo uposleno 3.906 zaposlenika, od čega je 3.813 raspoređeno, dok je 93 zaposlenika neraspoređeno. Riječ je o invalidima II kategorije za koje ne postoje radna mjesta na koja bi se mogli rasporediti. Tokom 2011. godine u radni odnos primljeno je 216 zaposlenika, dok je u istom periodu radni odnos prestao za 116 radnika, od čega je 73 zaposlenika otišlo u penziju.

Pravilnikom o radu definisano je da se zapošljavanje novih zaposlenika vrši putem oglasa-konkursa, koji se objavljuje u sredstvima javnog informisanja. Odluku o izboru kandidata donosi Uprava Društva, uz prethodne konsultacije sa Vijećem zaposlenika ili sindikatom. **Utvrđeno je da od 216 primljenih uposlenika, samo 61 je primljen na osnovu procedure javnog konkursa propisane Pravilnikom o radu** (od čega 10 pripravnika sa zasnivanjem radnog odnosa); 56 zaposlenika je primljeno bez javnog konkursa, 4 pripravnika bez javnog konkursa sa zasnivanjem radnog odnosa, 33 pripravnika bez javnog konkursa i bez zasnivanja radnog odnosa, 62 volontera od čega je njih 24 nakon završenog volonterskog staža, zasnovalo radni odnos na određeno vrijeme. Svi zaposlenici primljeni su na određeno vrijeme. Prema prezentiranim

podacima, za 17 primljenih zaposlenika u 2012. godini radni odnos je prešao iz određenog na neodređeno vrijeme.

Na dan 31.12.2011. godine 72 zaposlenika su raspoređena na radna mjesta za koji nemaju odgovarajući stepen stručne spreme. Prema članu 268. Pravilnika o radu, izuzetno zaposlenik može biti raspoređen na radno mjesto za koje se traži neposredno viši stepen stručne spreme određene vrste zanimanja od one koju ima.

Donesena pisana pravila i procedure se ne provode u potpunosti i dosljedno, niti je upravljanje procesima rada, uključujući i finansijsko upravljanje efikasno, a što se posebno odnosi na slijedeće:

- Uprava je 14.01.2011. godine donijela Odluku o visini reprezentacije, kojom su utvrđeni mjesecni iznosi reprezentacije po zaposlenicima (kao npr. Predsjednik Uprave do 5.000 KM i izvršni direktor za ekonomski poslove do 2.000 KM). Ne može se potvrditi da je postupljeno u skladu sa naprijed navedenim Odlukom i Pravilnikom o reprezentaciji, u dijelu poštivanja utvrđenih ograničenja troškova reprezentacije, posebno imajući u vidu ukupan utrošak sredstava reprezentacije od 127.162 KM, od čega se na Generalnu Direkciju odnosi 96.869 KM. Nisu poduzimane aktivnosti vezano za utvrđena prekoračenja ovih troškova.
- Nije poštovan Pravilnik o upotrebi putničkih automobila i Uputstvo o primjeni istog, vezano za kontrolu i utrošak goriva putničkih automobila. Konstatovano je da normirana potrošnja nije utvrđena realno, odnosno stvarna mjeseca potrošnja pojedinih vozila znatno odstupa od normirane (manja je do 5-6 litara/100 km). Sektor za nabavku i prodaju nije sačinjavao mjesecne izvještaje o potrošnji goriva i maziva, kako je propisano Uputstvom. Poslovna područja Bihać, Zenica i Mostar nisu vršila adekvatnu kontrolu utroška goriva, dok za vozila Poslovnog područja Mostar, normativi potrošnje su utvrđeni čak 2004. godine. Komisija za utvrđivanje potrošnje goriva i maziva sačinila je 13.12.2011. godine Izvještaj o normiranju potrošnje samo za motorna drumska vozila Generalne Direkcije (13 vozila), iako je prema Odluci Uprave trebala izvršiti normiranje za sva vozila Društva.
- Popisom za 2011. godinu je utvrđen manjak stalnih sredstava, materijala i rezervnih dijelova u iznosu 127.422 KM, od čega je najveći manjak sirovina i materijala od 56.029 KM u Poslovnom području Mostar. U Izjavi računopolagača je navedeno da je glavni razlog za nastali manjak nepropisno uskladištenje na otvorenom prostoru, koje je i dovelo do otuđenja materijala. Također, po popisu za 2010. godinu u Poslovnom području Mostar nastali manjak je iznosio 414.856 KM, za koji je odgovorno lice u skladištu sačinilo Izjavu, naglašavajući da nikad nije izvršena propisana primopredaja od prethodnika, da je za vrijeme odsustva istog vršeno izdavanje materijala bez prateće dokumentacije i da je navedeni manjak nastao u ranijim periodima (7-8 godina). U Izvještaju v.d. direktora Područja infrastrukture Mostar od 21.11.2011. godine o mjerama poduzetim povodom manjka je navedeno da će se protiv dva računopolagača pokrenuti disciplinski postupak, o čemu nam nije prezentirana dokumentacija. Ovo ukazuje da nije vršen adekvatan popis u ranijim godinama, kao i da je nedovoljan nadzor od strane rukovodnih i organa upravljanja nad povjerenom imovinom, posebno imajući u vidu da se utvrđeni manjak iz godine u godinu evidentira na rashodima.
- Društvo iako posjeduje tri vlastite radionice za opravke šinskih vozila i raspolaže stručnim kadrom i dalje sve značajnije opravke vagona i lokomotiva povjerava drugom društvu TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo.
- U finansijskim izvještajima nisu objavljeni odnosi i priroda veza sa povezanim licima, shodno MRS 24–Objavljivanje povezanih stranaka. Kao primjer navodimo poslovne odnose sa društvom „Olimpik turs“, koje u kontinuitetu iskazuje gubitke. Poslovanje ovog pravnog lica u značajnoj je ovisnosti od Društva. Obaveze Društva prema „Olimpik turs“-u se redovno izmiruju, iako potraživanja od istog Društva po svim osnovama na datum bilansa iznose 192.373 KM. Najveći dio potraživanja je ispravljen na teret rezultata poslovanja, ali nije utužen.
- U potpunosti se ne poštuju ni usvojene računovodstvene politike kojima su uređena potraživanja. Sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku od jedne godine se ne utužuju, iako su zbog takve politike u ranijem periodu značajna potraživanja izgubljena. Samo u 2011. godini, isknjižena su neutužena sumnjiva i sporna potraživanja iz ranijeg perioda u iznosu od 196.273 KM.
- Zbog neplaćanja uvoznih dažbina za uvezenu opremu koja je pod carinskim nadzorom više od jedne godine, u 2011. godini fakturisana je ležarina u iznosu od 718.687 KM.
- U pojednim slučajevima Odluke Uprave o aktiviranju sredstava u 2011. godini odnose se na sredstva koja su trebala biti aktivirana u prethodnim godinama. Ukupna amortizacija je priznata u 2011. godini,

Što je uticalo na povećanje rashoda za iznos amortizacije od 193.356 KM koja se odnosi na prethodnu godinu. Također na osnovu prezentirane dokumentacije konstatovano je da su u određenim slučajevima radovi završeni (Kristal d.o.o. Čapljina) u 2011. godini i sredstvo spremno za upotrebu, ali aktiviranje nije izvršeno sa 31.12.2011. godine

- Obaveze za kamate iz prethodnih godina za međunarodne kredite knjigovodstveno se evidentiraju na različitim pozicijama, tako da je iznos od cca. 6,6 miliona KM evidentiran u finansijskim izvještajima na drugim kratkoročnim obavezama, a ne na kratkoročnim finansijskim obavezama.
- Postupci javnih nabavki ne provode se efikasno. U pojedinim revidiranim postupcima nisu u potpunosti ispoštovane propisane procedure o javnim nabavkama.

Na nepravilnosti u pojedinim segmentima poslovanja ukazano je i od strane Odjela za internu reviziju. U izvještajima o obavljenim revizijama, pored ostalog, konstatovani su nedostaci prilikom utvrđivanja manjkova, najvećim dijelom u Poslovnom području Mostar, za koji je utvrđeno da se pojavio zbog neprovođenja važećih internih akata, neažurnosti, nevođenja potrebnih evidencija i neprovođenja kontrolnih postupaka. Od strane Odjela za internu reviziju date su preporuke da se za stvarni manjak utvrdi na čiji će se teret izvršiti pokrivanje i eventualno pokrenu disciplinski postupci ili prijava nadležnim organima. Što se tiče smanjenja amortizacionih stopa pojedinih stalnih sredstava, konstatovano je da Uprava treba sagledati efekte izmijenjenih stopa i procijeniti ih na duži rok.

Usvojene izvještaje o provedenim revizijama Odjela interne revizije, Odbor za reviziju je dostavljao Upravi Društva, koja nije, u većini slučajeva, obezbijedila njihovu potpunu implementaciju.

U okviru Društva organizovano je šest sindikata koji zastupaju različite interese, čime je još više usložnjena komunikacija između Uprave i zaposlenika.

Preporuke:

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, kao i adekvatan i pouzdan nadzor te kontinuirano praćenje kontrolnih aktivnosti.

Prilikom prijema novouposlenih postupati u skladu sa procedurom utvrđenom Pravilnikom o radu.

Potrebno je prilikom imenovanja vršilaca dužnosti članova Uprave Društva-izvršnih direktora obezbijediti prethodne saglasnosti Vlade FBiH i resornog ministarstva u skladu sa članom 14. Uredbe Vlade FBiH o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. Poduzimati aktivnosti u cilju dosljedne primjene Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, u dijelu imenovanja na kraći period.

Potrebno je da Nadzorni odbor izvrši imenovanje člana Uprave-izvršnog direktora za poslove razvoja i investicija, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Dosljedno postupati u skladu sa Odlukom o visini reprezentacije i Pravilnikom o reprezentaciji, u dijelu poštivanja utvrđenih ograničenja u cilju racionalizacije i kontrole navedenih troškova.

Utvrđiti realnu normiranu potrošnju goriva i maziva za sva vozila i vršiti kontrolu utroška goriva.

Poduzeti adekvatne mjere na utvrđivanju odgovornosti zaposlenika za nastali manjak, te pokrenuti disciplinski postupak protiv istih, radi zaštite imovine od svih daljih gubitaka.

U skladu sa MRS 16–Nekretnine, postrojenja i oprema, aktivirati sredstvo, tj. započeti amortizacija sredstva kad je ono spremno za upotrebu, tj. kad je sredstvo na lokaciji i u stanju koji su potrebni da bi se ono koristilo za namjene koje je odredila Uprava.

4.4 Planiranje i izvještavanje

Na prijedlog Nadzornog odbora, Plan poslovanja za 2011. godinu usvojila je Skupština na sjednici održanoj 10.02.2011. godine i uputila isti Vladi FBiH na saglasnost. Vlada FBiH je u više navrata razmatrala Plan poslovanja i vraćala ga Društvu na doradu, najviše iz razloga objektivnog planiranja stavke „prihod iz budžeta“. Skupština Društva je 30.11.2011. godine usvojila konačni Plan poslovanja za 2011. godinu, na koji je Vlada FBiH dala saglasnost 04.10.2011. godine. Isti je sačinjen na osnovu detaljne analize poslovnog sistema, analize unutarnjih i vanjskih faktora i procjeni kretanja na domaćem i evropskom transportnom tržištu.

Uprava Društva nije postupala u potpunosti u skladu sa Pravilnikom o planiranju, Plan poslovanja ne sadrži sve utvrđene elemente propisane članom 13. ovog Pravilnika, jer nisu date analize razvoja u proteklom planskom periodu, kojima trebaju biti obuhvaćeni položaj Društva na tržištu, razvoj kapaciteta i tehnologije rada, dinamika obima i efikasnosti poslovanja, investicione aktivnosti, istraživačko-razvojni rad, analiza kadrova. Prilikom planiranja troškova amortizacije nije obezbijeden plan aktiviranja investicionih ulaganja i plan kasacije (rashodovanja).

Planom poslovanja ukupni prihodi su planirani u iznosu 161.275.920 KM i veći su za 29,24 % u odnosu na izvršenje 2010. godine. **Utvrđeno je da su planirani prihodi u iznosu 35.000.000 KM po osnovu uvođenja akcize na gorivo, u iznosu od 0,05 KM/l, bez zakonskog okvira i izvršenih izmjena zakonskih propisa vezano za uvođenje navedene akcize.** Navedeno ukazuje na nerealno planiranje, odnosno stvaranje osnove za nastanak troškova za koje nije obezbijeden izvor prihoda i finansiranja.

Ukupni rashodi su planirani u iznosu 160.962.190 KM, dok su investiciona ulaganja planirana u iznosu od 333.398.313 KM, čija je realizacija bila 123.560.232 KM ili 37% u odnosu na Plan. Revizijom je utvrđeno da planiranje u dijelu investicijskih ulaganja nije realno, obzirom da se konstantno nerealizovane investicije iz prethodnih godina prenose u tekuću godinu bez adekvatnog obrazloženja.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

		Ostvareno u 2010. godini	Plan za 2011. godinu	Ostvareno u 2011. godini
1	2	3	4	6
I	Ukupan prihod¹	124.785.214	161.275.920	125.152.649
II	Ukupni rashodi²	165.477.475	160.962.190	166.637.119
III	Dobit-(I-II)	-	313.730	-
IV	(Gubitak)-(II-I)	(40.692.261)	-	(41.484.470)

Prema Izvještaju o poslovanju u 2011. godini, ukupni prihodi realizovani su u iznosu od 125.152.649 KM, što je manje za 22,4 % ili za 36.123.271 KM u odnosu na planirane. **Ukupni rashodi su realizovani u iznosu 166.637.119 KM i veći su za 3,5 % ili za 5.674.929 KM u odnosu na planirane.** Najveće prekoračenje na pojedinačnim pozicijama troškova iskazano je na poziciji finansijskih rashoda za 117,7 % ili u iznosu od 17.790.047 KM, usluga na izradi i doradi učinaka 156,8 % ili u iznosu od 1.252.781 KM i naknada članovima Nadzornog odbora za 88,7% ili u iznosu od 87.772 KM. Nije prezentiran Izvještaj o realizaciji investicija, koje se obuhvaćene samo Izvještajem o poslovanju u vidu tabelarnih prikaza, dok za nerealizovana investicijska ulaganja u odnosu na plan nisu data obrazloženja.

Na prijedlog Nadzornog odbora, Odluku o usvajanju Izvještaja o poslovanju za 2011. godinu, Skupština Društva je donijela 29.06.2012. godine.

Uprava je u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH sačinila Trogodišnji plan poslovanja za period 2012.-2014. godina, koji je Skupština Društva usvojila 29.06.2012. godine, na koji do momenta okončanja predmetne revizije, Vlada FBiH nije dala saglasnost.

Preporuke:

Potrebno je pri izradi Plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštivati Pravilnik o planiranju.

Plan investicijskih ulaganja treba biti zasnovan na realnim ostvarenjima za period na koji se odnosi, dok je za nerealizovana investicijska ulaganja u odnosu na plan potrebitno dati detaljna obrazloženja.

Ukupni prihodi i ukupni rashodi za 2010. godinu¹ - uvećani su za privremenu naknadu za korištenje infrastrukture utvrđenu od strane resornog Ministarstva u iznosu od 10.000.000 KM. Ovu naknadu Operator evidentira kao rashod, a Infrastruktura kao prihod. Koncem godine, međusobni interni odnosi se zatvaraju, utvrđena visina naknade nema uticaja na rezultate poslovanja, ista se ne iskazuje u finansijskim izvještajima.

4.5 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Stalna sredstva i dugoročni plasmani iskazani u knjigovodstvenoj vrijednosti od 1.564.444.299 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 5,62 %.

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa bila je slijedeća:

STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	31.12.2011.	31.12.2010.
Nematerijalna sredstva	3.396.992	238.100
Nekretnine, postrojenja i oprema (bez avansa)	1.541.269.753	1.413.974.005
Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	17.871.548	64.190.192
Ostala stalna materijalna sredstva	2.492	2.492
Dugoročni finansijski plasmani	128.962	134.817
Dugoročna razgraničenja	1.774.552	2.654.110

Stalna sredstva iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, pojedino stalno sredstvo iskazuje se po njegovom trošku nabavke, umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. U okviru stalnih sredstava najznačajnija su nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema, avansi za nekretnine, postrojenja i opremu i dugoročna razgraničenja.

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 3.396.992 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 3.158.892 KM. Najvećim dijelom odnose se na licence i računarske programe. Povećanje u odnosu na prethodnu godinu odnosi se na nabavku "Integriranog informacionog sistema za upravljanje resursima (ERP)" u vrijednosti od 3.159.010 KM.

U 2011. godini, u okviru nematerijalnih stalnih sredstva u pripremi, iskazano je ulaganje u izradu i isporuku "Integriranog informacionog sistema za upravljanje resursima (ERP)" u iznosu od 3.159.010 KM, a na osnovu zaključenog Ugovora sa izabranim dobavljačem "B4B" d.o.o. Zagreb, koji je izabran u 2010. godini putem otvorenog međunarodnog postupka, o čemu je detaljno obrazloženo u tački 4.13 Izvještaja. U vrijednost sistema uključena je i edukacija ključnih korisnika i administratora (IKT Sektor) u iznosu od 246.280 KM. Novi sistem je stavljen u upotrebu početkom 2012. godine.

Početkom 2009. godine od dobavljača „SK Tradeing“ d.o.o. Sarajevo nabavljen je softver i licence za podršku i praćenje informacionog sistema transporta, u vrijednosti od 293.802 KM. Prema Sporazumu između Infosistema d.o.o Zagreb i Društva za veći dio, u iznosu od 258.865 KM, korištenje licenci je vremenski ograničeno u trajanju od 36 mjeseci, odnosno rok istim je istekao zaključno sa 08.12.2011. godine. **Licence nisu obnovljene, a sa 31.12.2011. godine neto knjigovodstvena vrijednost licenci je bila 116.489 KM.** U skladu sa navedenim Društvo nije otpisalo neamortizovanu vrijednost licenci i na taj način na dan 31.12.2011. godine sredstva su precijenjena, a rezultat podcijenjen za 116.489 KM.

Na datum bilansa za nematerijalna sredstva koja se ne koriste nije vršeno testiranje sredstva na umanjenje, uspoređivanjem njegovog nadoknadivog iznosa i iskazanog knjigovodstvenog iznosa u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi MRS 38 – Nematerijalna sredstva.

Nekretnine, postrojenja i oprema u iznosu od 1.541.269.753 KM predstavljaju najveći dio imovine.

Struktura i promjene na ovoj imovini, bez uključenih avansa, daju se u slijedećoj tabeli:

Opis		Zemljišta	Gradevin. objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pog.inv. kanc.namj.	Transportna Sredstva	Nekr.p.i opr. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nabavna vrijednost							
	na dan 31.12.2010.	94.667.957	3.167.151.137	67.785.529	6.098.404	620.691.332	90.586.928	4.046.981.287
	- direk.pov.u 2011. godini	-	-	-	149.511	-	155.874.061	156.023.572
	- prijen.sa prip.(inv.u toku)	-	6.311.242	2.570.073	211.473	4.262.875	(13.355.663)	-
	- otud., rash., otpis, isknj.	-	(240.773)	(204.151)	(285.258)	(204.442)	-	(934.624)
	- ostalo	-	(2.180.622)	(2.509.672)	-	(3.348.492)	-	(8.038.786)
	na dan 31.12.2011.	94.667.957	3.171.040.984	67.641.779	6.174.130	621.401.273	233.105.326	4.194.031.449
2	Akumulir.amortizacija							
	na dan 31.12.2010.	-	2.107.208.666	59.136.699	4.999.762	461.662.155	-	2.633.007.282
	- amortizacija za 2011.	-	9.260.297	2.452.330	488.172	8.395.191	-	20.595.990
	- otud., rash., otpis, isknj.	-	(182.530)	(174.348)	(280.256)	(204.442)	-	(841.576)
	- ostalo	-	-	-	-	-	-	-
	na dan 31.12.2011.	-	2.116.286.433	61.414.681	5.207.678	469.852.904	-	2.652.761.696
3	Neto knjigov.vrijednost							
	na dan 31.12.2010.	94.667.957	1.059.942.471	8.648.830	1.098.642	159.029.177	90.586.928	1.413.974.005
	na dan 31.12.2010.	94.667.957	1.054.754.551	6.227.098	966.452	151.548.369	233.105.326	1.541.269.753

Društvo u sadašnjem obliku organizovanja posluje od 2002. godine, nakon formiranja jedinstvenog željezničkog preduzeća u Federaciji BiH. S tim u vezi, naglašavamo da Društvo nije postupilo po preporukama po obavljenim revizijama za 2009. i 2010. godinu i to u slijedećem:

Na datum bilansa, nije vršena procjena vrijednosti umanjenja stalnih sredstava, shodno tački 9. MRS 36–Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16–Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i usvojenog Pravilnika o računovodstvenim politikama. Najveći dio iskazane imovine stečen prema početnom bilansu priznat je po trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju do **31.12.2001.** godine. U ranijem periodu ova imovina revalorizovana je prema koeficijentima zasnovanim na opštem indeksu rasta cijena industrijskih proizvoda, u skladu sa tadašnjim propisima i standardima FBiH. Objavljeni koeficijenti primjenjivali su se na nabavnu, a kasnije i na revalorizovanu vrijednost i na ispravku vrijednosti. Zbog činjenice da korišteni koeficijenti nisu bili povezani sa tržišnim vrijednostima, nego su uskladivani prema inflaciji, isti ne predstavljaju realan osnov za mjerjenje i iskazivanje stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz MRS 16.

Skrećemo pažnju, da je u februaru 2010. godine, Uprava imenovala Komisiju za procjenu umanjenja stalnih sredstava shodno zahtjevima iz Standarda, bez preciziranog roka za izvršenje zadatka. Ista je od nadležnih direktora dobila prijedloge za umanjenje vrijednosti, međutim Izvještaj o obavljenom poslu, sa prijedlozima za umanjenja stalnih sredstava, nije sačinila do kraja 2011. godine.

Također, Uprava je u novembru 2010. godine imenovala Komisiju za procjenu vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata, bez preciznog roka za izvršenje zadatka. Izvještaj o obavljenom poslu, nije sačinjen do kraja 2011. godine, jer je Uprava u januaru 2012. godine utvrdila rok za izvršenje zadatka do 31.12.2012. godine.

Obzirom na naprijed navedeno, knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, koja bi se utvrdila prema zahtjevima iz standarda, može se značajno razlikovati od iskazane, radi čega nismo u mogućnosti potvrditi njihovu iskazanu vrijednost.

Zemljišta iskazana u iznosu 94.667.957 KM čine poljoprivredna, građevinska i zemljišta za ostale namjene. Još uvijek nije u potpunosti okončan postupak prikupljanja dokaza o vlasništvu na ukupno iskazanom zemljištu, iako su podneseni zahtjevi za dobivanje podataka iz katastarskih ureda i sudova.

Građevinski objekti u iznosu 1.054.754.551 KM odnose se na objekte željezničkih stanica, depoe, ograde, magacine, tovarne rampe i ostale građevinske objekte uz prugu. Ni za ove objekte nisu u potpunosti okončane aktivnosti na upisu i uknjižavanju istih u zemljišne knjige kod nadležnih općinskih organa.

Postrojenja i oprema u iznosu 6.227.098 KM odnose se na opremu željezničkog saobraćaja, procesne računare i ostalu pripadajuću opremu, uredski namještaj i ostalu opremu.

Alati i kancelarijski namještaj u iznosu 966.452 KM odnose se na PC kompletne računare, monitore, namještaj, klima uređaje i ostalu opremu za ventilaciju.

Transportna sredstva u iznosu 151.548.369 KM čine lokomotive (električne, dizel-električne i dizel hidraulične), vagoni i ostala prevozna sredstva. Povećanje vrijednosti transportnih sredstva u odnosu na prošlu godinu odnosi se na aktiviranje investicije u glavnu opravku električne lokomotive br. 441-912 KM u iznosu od 2.716.483 KM. Opravka je izvršena od strane Končar-električna vozila d.d. Zagreb. Povećanje u iznosu od 1.162.645 KM odnosi se na aktiviranje novoizgrađenih teretnih vagona, koji su nabavljeni iz kreditnih sredstava Portugala. Aktivirano je 6 vagona sa datumom 05.01. i 07.01.2011. godine. Povećanje u iznosu od 317.328 KM odnosi se na aktiviranje investicije velike opravke sa rekonstrukcijom teretnih vagona, serije Gas koji se rekonstruišu u dva vagona serije Eas. Izvođač radova rekonstrukcije je Gredelj d.o.o. Sarajevo. Povećanje u iznosu od 2.340.258 KM odnose se na aktiviranje potpodnog struga za obradu bandaža sa opremom u skladu sa Odlukom Uprave od 23.01.2012. godine.

Povećanje na vozilima i ostalim transportnim sredstvima van upotrebe iskazano je u iznosu od 1.264.509 KM, od čega se iznos od 240.993 KM odnosi na uknjižavanje jednog vagona dobivenog od Hrvatske željeznice d.o.o. Zagreb, prema Odluci Nadzornog odbora iz 2007. godine. Nije dato adekvatno obrazloženje zašto sredstvo nije evidentirano u 2007 godini, nego tek u 2011. godini. Preostali iznos povećanja od 1.023.516 KM odnosi se na uknjižavanje u bilansnu evidenciju 138 vagona drugih željezničkih uprava koji su se nalazili na prugama Društva od 1992. godine i koji nisu opravljeni. Isto je urađeno na osnovu Odluke Nadzornog odbora i preporuke revizije za 2010. godinu. Procjena za ove vagone je izvršena na bazi cijene starog željeza po tržišnoj vrijednosti od 0,45 KM/kg vagona.

Smanjenja na transportnim sredstvima u većini odnose se na isknjižavanje nabavne vrijednosti nakon popravka električne lokomotive u iznosu od 2.415.502 KM. Smanjenje u iznosu od 2.022.720 KM odnosi se na korekciju za kamate, koje su u 2010. godini kapitalizirane suprotno MRS–23 Troškovi pozajmljivanja i za koje je revizija za 2010. godinu dala preporuku da se izvrši prenos na rashode pripadajućeg perioda.

Ispravka provedena u 2011. godini predstavlja grešku iz ranijeg perioda u skladu sa MRS 8-Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Društvo nije postupilo u skladu sa tačkom 46. istog standarda, prema kojoj se greške ranijeg perioda isključuju iz dobiti ili gubitka u kojem su otkrivene i tačkom 42. kojom se značajne greške ranijeg perioda trebaju ispraviti retroaktivno, u prvom setu finansijskih izvještaja odobrenih za izdavanje nakon njezinog otkrivanja. Prema navedenom precijenjeni su rashodi i rezultat Društva za 2.022.720 KM. Nije prezentirana Odluka Uprave o ovoj ispravci.

Smanjenje u iznosu od 2.010.615 KM odnosi se na postupanje po preporuci revizije iz 2010. godine, kojom je preporučeno da se na teret rashoda isknjiži ranija nabavna vrijednost i ispravka vrijednosti prije rekonstrukcije. **Kao i u prethodnom slučaju, provedenim knjiženjem terećeni su rashodi 2011. godine, što nije u skladu sa MRS 8-Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, tako da su rashodi i rezultat poslovanja Društva precijenjeni za 2.010.615 KM.**

Nekretnine postrojenja i oprema u pripremi iskazani u iznosu 233.105.326 KM veći su za 157,33 % u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje na ovoj poziciji odnosi se na nabavke i nova ulaganja.

Ulaganja u građevinske objekte u iznosu od 95.794.043 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 42.279.798 KM ili 79,01 %. Najznačajnije povećanje se odnosi na Regionalni projekat obnove Željeznica II i to dionica Konjic–R. Gora i dionica Raška Gora–Čapljina za koje je zaključen ugovor sa JV Swietelsky bau GmbH/Alpine Bau GmbH Austria, ukupne vrijednosti 26.099.226 EUR-a.

U toku 2011. godine po navedenim ugovorima i ispostavljenim privremenim situacijama od strane dobavljača Swietelsky iskazano je povećanje od 48.088.952 KM, od čega se iznos od 12.190.962 KM odnosi na radove izvršene u novembru i decembru 2010. godine, ali proknjižene u 2011. godini. **Shodno tome, na dan 01.01.2011. godine nekretnine, postrojenja i oprema i obaveze Društva su podcijenjene za 12.190.962 KM, niti su navedene fakture umanjene za dio uplaćenog avansa od 1.523.870 KM.**

Utvrđili smo da Društvo u 2011. godine nije evidentiralo sve fakture pripadajućeg perioda, niti je za neblagovremeno ispostavljene fakture izvršilo potrebna rezervisanja, shodno MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, zbog čega su iste teretile narednu 2012.

godinu. Radi se o fakturama za investicije ispostavljene od strane dobavljača JV Swietelsky bau GmbH/Alpine Bau GmbH Austria u iznosu od 5.109.265 KM, tj. 2.903.060 KM, što predstavlja iznos umanjen za plaćeni avans i JV Obermayer-IPSA Joint Venture u iznosu od 149.403 KM.

Zbog neprovedenih računovodstvenih postupaka u pripadajućem obračunskom periodu, sredstva i obaveze podcijenjeni su najmanje za 3.052.463 KM, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafom 22., 89. i 91. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Dio iskazanog povećanja ulaganja u građevinske objekte u iznosu od 532.099 KM odnosi se na nepredviđene radove na sanaciji trotoara i perona u željezničkoj stanici Čapljina. Nakon niza nepravilnosti koje su opisane u Izvještaju o reviziji za 2010. godinu, vezano za odabir dobavljača i realizaciju Ugovora "Izgradnja trga ispred stanične zgrade Železničke stance u Čapljinu", u 2011. godini je iskazano ulaganje u dodatne i nepredviđene radove. Iz prezentirane dokumentacije se može zaključiti da je Kristal d.o.o. Čapljina (izvođač za dodatne radove) izabran putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, da su dodatni radovi izvedeni u iznosu iznad 50% osnovnih radova, da nisu ispoštovani uslovi i način plaćanja (ugovorenje plaćanje 60 dana nakon završetka radova koji su započeli 14.02.2011, a završili 01.03.2011. a plaćanje izvršeno avansno u decembru 2010. i januaru 2011. godine). Naknadno dostavljeni Predmjer radova na sanaciji i adaptaciji trotoara i perona u stanici Čapljina odobren je od strane VD Direktora Sektora građevinskih poslova i Načelnika Službe za geodetske katastarske poslove, tehničku dokumentaciju i poslovne zgrade, ali ne i od Uprave Društva. **Također, radovi su završeni sa danom 01.03.2011. godine, ali do kraja godine investicija nije knjigovodstveno aktivirana, niti nam je za isto dato adekvatno obrazloženje.**

U okviru ovih ulaganja iskazano je ulaganje u iznosu od 26.552 KM za deminiranje pruge B. Šamac-Sarajevo, od strane „DOK-ING Deminiranje“, navedeni izdatak je trebalo priznati kao rashod 2011. godine u skladu sa MRS 16–Nekretnine, postrojenja i oprema.

Vezano za priznavanje ulaganja koje je izvršeno u 2009. godini u iznosu 5.212.286 KM, po osnovu otkupa „Tehničke dokumentacije za projekat izgradnje telekomunikacione mreže na postojećoj željezničkoj infrastrukturi u BiH u dijelu koji se odnosi na željezničku infrastrukturu u FBiH“ od kompanije „Team System Infocom Services“ GmbH Villach sa kojom je Društvo zaključilo ugovor 2005. godine, provedenom revizijom za 2009. godinu konstatovali smo da nema osnova za priznavanje predmetnog ulaganja. Tokom 2010. godine, izvršena je analiza cijelokupnog projekta od strane stručnih lica iz Sektora IKT-a Društva u saradnji sa relevantnim kompanijama za optičko-transmisione sisteme koje su navedeni sistem implementirale u Željeznicama EU, na osnovu čega je isti Sektor dao slijedeći stav: da je projekat nepotpun, nedovoljno tehnički i građevinski definisan, zastario sa neodrživom finansijskom isplativošću, urađen na vrlo neprofesionalan način i isti je neupotrebljiv za Društvo. U skladu sa prethodnim stavom isti projekat Uprava Društva ne namjerava ni implementirati.

U skladu sa navedenim i preporukom revizije za 2010. godinu, Društvo je na osnovu Odluka Nadzornog odbora od 28.02.2012. godine i Uprave Društva od 13.01.2012. godine izvršilo isknjiženje investicije u toku na teret rashoda tekućeg perioda, što nije u skladu sa MRS 8-Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, što je imalo za posljedicu da su rashodi i rezultat Društva precijenjeni za 5.212.286 KM. Nije prezentirana dokumentacija da je Društvo pokrenulo aktivnosti vezano za utvrđivanje odgovornosti uposlenika koji su bili direktno vezani za ovaj projekat.

Ulaganja u transportna sredstva iskazana su u iznosu od 122.989.395 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 290,85 %. Povećanje ulaganja u najvećem dijelu odnosi se na nabavku vagona na osnovu ugovora o nabavci i prodaji putničkih garnitura nagibne tehnike Talgo sa Patents Talgo S.A, Madrid iz 2005 godine, ukupna vrijednost ugovora je 67.627.058 EUR-a. U 2011. godini Društvo je također priznalo i drugi dio ulaganja za nabavku četverodijelnog niskopodnog voza u iznosu 4.779.560 KM, po Ugovoru iz 2008. godine zaključenim sa „Končar-Električna vozila“ d.d Zagreb, a što je šire objašnjeno u tački 4.8. Izvještaja.

Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu iskazani su u iznosu od 17.871.549 KM. U okviru istih, najveći dio odnosi se na avanse date iz kredita španskoj kompaniji „Patentes Talgo“ Madrid, u iznosu 9.771.796 KM po osnovu projekta „Talgo“ i avansi dati iz kredita kompaniji JV Swietelski Alpine Austria u iznosu 8.049.782 KM po projektu Željeznice II.

Donirana sredstva iskazana su u iznosu od 16.895.742 KM i u skladu sa MRS 20-Računovodstvo državnih davanja i objavljivanje državne pomoći isti iznos bi trebao biti evidentiran na odgođenom prihodu.

Utvrđena je razlika od 187.267 KM, tj. više je proknjiženo na stalnim sredstvima nego na odloženom prihodu. Za identificirane razlike nismo dobili adekvatno objašnjenje, osim da se razlike odnose na ranije periode i da ih je teško rješiti zbog nepostojanja dokumentacije.

Dugoročna finansijska ulaganja iskazana su u iznosu od 128.963 KM. Društvo je osnivač i ima 100% udjele u pravnim licima "Olimpik turs" d.o.o. Sarajevo u iznosu od 2.000 KM i "Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika" d.o.o. Sarajevo u iznosu od 40.031 KM.

Za razliku od Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika, "Olimpik turs" iz godine u godinu posluje s gubitkom. Početkom 2010. godine Nadzorni odbor donio je Zaključak da Uprava zauzme stav o situaciji u Olimpik turs-u, obzirom da se iz godine u godinu pokrivaju gubici iste firme. Početkom 2011. godine, Uprava Društva je donijela Odluku o imenovanju novog Nadzornog odbora ovog Društva i rješavanju navedenog problema. Uprava Društva i Nadzorni odbor primili su informaciju o poslovanju ovog povezanog društva za 2009. godinu, prema kojem je ostvaren gubitak u iznosu 561.862 KM, za 2010. godinu u iznosu 338.549 KM i za 2011. godinu u iznosu od 712.302 KM. Prema zapisnicima sa Skupštine Društva, u 2011. godini razriješen je Direktor „Olimpik turs“-a. Novi Statut nije usvojen, niti je odobren od strane resornog ministarstva.

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu 1.774.552 KM. U okviru istih, unaprijed naplaćeni troškovi (preko 12 mjeseci) iznose 1.086.158 KM i razgraničene kamate budućeg perioda dobavljača "Končar" Zagreb iznose 688.395 KM. Društvo je na ovaj način priznalo i nedospjelu kamatu, što je šire pojašnjeno u tački 4.8. Izvještaja.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Amortizacija se obračunava u skladu sa Nomenklaturom stalnih sredstava sa amortizacionim stopama i vijekom trajanja, o čemu je Nadzorni odbor donio Odluku, od kojih se navode značajnija:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
- stalna nematerijalna sredstva	5	20,00
- objekti za el.vuču i signalna postrojenja	od 16,67 do 25,00	od 4,00 do 6,00
- dalekovodi	33,33	3,00
- lokomotive	20,00	5,00
- putnički vagoni	20,00	5,00
- teretni vagoni	30,00	3,33
- električni i motorni vozovi	od 15,02 do 12,05	od 6,66 do 8,30
- ostala oprema	od 5 do 10	10,00 – 20,00

Društvo nije objavilo postojanje ograničenja vlasništva na nekretninama, postrojenjima i opremom koja su založena kao garancija za preuzete tuđe obaveze. Riječ je o dvije lokomotive u vrijednosti 1.300.000 KM date u hipoteku po kreditu UniCredit Banke d.d. Mostar odobrenom TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo, po kojem je Društvo jemac i 9.976.295 KM za založenu imovinu u korist Porezne Uprave, Kantonalni ured Sarajevo.

Preporuke:

Radi realnog iskazivanja stalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati u skladu MRS-16, MRS-36 i MRS-38 i usvojenim Pravilnikom o računovodstvenim politikama.

Troškove, investicije i obaveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, shodno MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju realizacije Ugovora za izgradnju trga ispred stanične zgrade Željezničke stanice u Čapljinama i nepredvidene radove na sanaciji trotoara i perona u željezničkoj stanici Čapljina te po istim poduzeti adekvatne mjere.

4.6 Potraživanja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2011.	31.12.2010.
POTRAŽIVANJA	35.143.307	35.322.168
Potraživanja od prodaje	11.419.449	11.512.058
Potraživanja iz posebnih poslova	17.644.344	18.516.896
Druga kratkoročna potraživanja	2.841.378	1.457.417
Potraživanja za PDV	3.144.951	3.728.124
Aktivna vremenska razgraničenja	93.185	107.673

Ukupna potraživanja iznosila su 35.143.307 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 0,5%.

Potraživanja od prodaje u iznosu od 11.419.449 KM najznačajnija su potraživanja i nastala su po osnovu izvršenih transportnih usluga, zakupa nekretnina i opreme, a odnose se na kupce u zemlji i inostranstvu.

Potraživanja su iskazana u slijedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
Potraživanja od prodaje	11.419.449	11.512.058
-Povezana pravna lica	200.988	176.475
-Kupci u zemlji	16.141.522	19.100.253
-Kupci u inostranstvu	1.071.719	2.190.491
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(5.994.780)	(9.955.161)

Usklajivanje potraživanja obavlja se ako potraživanje nije naplaćeno ili su nastupile okolnosti djelimičnog smanjenja potraživanja. Procjena naplativosti potraživanja obavlja se kontinuirano tokom godine, a najkasnije po godišnjem obračunu provode se odgovarajuća usklajivanja, čime se vrši ispravka potraživanja starijih od godinu dana, a koja nemaju validan dokument za prolongiranje istog. Ispravka vrijednosti, odnosno rezervisanje za procijenjene nenaplative iznose potraživanja utvrđuje se na osnovu iskustva u naplati u prethodnim periodima. Izvještaji sa pregledom ovakvih potraživanja dostavljaju se Nadzornom odboru kao informacija.

Uputstvom o procedurama naplate potraživanja iz 2009. godine definisano je da se prijenos na sumnjiva i sporna potraživanja vrši za ona potraživanja za koja su poslane opomene kupcima i izvršeno utuženje, ali se tek na osnovu donesenih Odluka Nadzornog odbora knjiže rashodi i ispravka istih, nakon isteka jedne godine od isteka godine u kojoj je istekao DPO ili od datuma fakture.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, konstatovano je da Društvo nije u potpunosti postupalo u skladu sa Uputstvom o procedurama naplate potraživanja. Utvrđeno je da nisu sačinjeni propisani tromjesečni izvještaji o starosnoj strukturi potraživanja sa datim prijedlozima za utuženja, kao ni da je Uprava Društva informirana kvartalno o toku postupaka koji se vode pred sudovima za potraživanja. Nadležna služba nije izvršila procjenu potencijalno izgubljenih sporova koji nisu okončani, a za koje se procjenjuje da će biti okončani na štetu Društva, kako bi se mogao dati nalog za uknjiženje potencijalnih rashoda.

U okviru **potraživanja od prodaje** iskazanih u iznosu od 17.414.229 KM, iznos od 11.419.449 KM se odnosi na potraživanja do 1 godine i ista se iskazuju kao redovna. Preostala potraživanja u iznosu od 5.994.780 KM odnose se na sumnjiva i sporna potraživanja koja su putem ispravke vrijednosti potraživanja teretila rezultate poslovanja. U navedeni iznos uključen je iznos od 332.658 KM, prenesen na sumnjiva i sporna potraživanja na datum bilansa i ispravljen na teret rashoda obračunskog perioda, za što su donesene Odluke Nadzornog odbora.

	do 30 dana	od 31 do 60 d.	od 61 do 90.	od 91 do 360 d	preko 360 dana	Ukupno
Povezana pravna lica	1.294	2.019	669	12.006	2.911	18.899
Kupci u zemlji	17.103.849	2.240.635	711.287	1.615.276	101.001	21.772.048
Kupci u inostranstvu	1.709.143	548.050	311.789	714.385	4.054.226	7.337.593
Ukupno	18.814.286	2.790.704	1.023.745	2.341.667	4.158.138	29.128.540

Razlika iskazanog iznosa u prezentiranoj ročnoj strukturi u iznosu od 64.749 KM u odnosu na iskazani iznos u finansijskim izvještajima odnosi se ne pretplate kupaca. Od ukupno iskazanih potraživanja od prodaje (bez sumnjivih i spornih potraživanja), potraživanja u iznosu od 4.158.138 KM su starija od jedne godine, od čega se iznos od 4.054.226 KM odnosi na kupce u inostranstvu, a 101.001 KM se odnosi na kupce u zemlji.

Tokom 2011. godine povećana su sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji za iznos od 308.077 KM, a smanjena za iznos od 3.260.060 KM. Povećanje se odnosi na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, dok se smanjenje na ovoj poziciji odnosi na naplaćena potraživanja.

Upustvo o procedurama naplate potraživanja nije u potpunosti poštivano, jer na datum bilansa nisu utuženi svi kupci za potraživanja koja su starija od godinu dana. Od ukupnog iznosa od 332.658 KM potraživanja od kupaca, koja su prema Izvještaju Komisije za popis novčanih sredstava, prava, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2011. godine, prenesena na sumnjiva i sporna i ispravljena na teret rashoda obračunskog perioda, **nisu utuženi kupci za potraživanja u iznosu najmanje od 171.643 KM**. Od navedenih neutuženih potraživanja navodimo potraživanja: „Elektroremont“ Banovići (121.783 KM), „ArcelorMittal“ Zenica (37.224 KM) i „Remont pruga“ Sarajevo (5.664 KM). Za iznos potraživanja od „Elektroremont“ Banovići 121.783 KM zaključena je kompenzacija 20.01.2012. godine.

Odlukom Nadzornog odbora isknjižena su sumnjiva i sporna potraživanja iz ranijeg perioda u ukupnom iznosu 196.273 KM. Radi se o nenaplaćenim potraživanjima od kupaca koja nisu utužena, a koja su već bila ispravljena na teret rashoda prethodnih perioda. Iz poslovnih knjiga Društva direktno (bez ispravke potraživanja) isknjižena su potraživanja u iznosu od 13.195 KM.

Utvrđeno je da se usvojene politike u oblasti potraživanja ne primjenjuju u potpunosti, jer smo utvrdili da utužena potraživanja od „Rudnika Breza“ u iznosu od 45.181 KM, nisu ispravljena na teret rashoda 2011. godine. Pored navedenog, konstatovano je da i ostala potraživanja u ukupnom iznosu od 116.861 KM starija od godinu dana, nisu ispravljena na teret rashoda tekućeg perioda. **Navedeno je imalo za posljedicu da su rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja podcijenjeni za iznos od 162.042 KM, a rezultat poslovanja precijenjen za navedeni iznos.**

Prema prezentiranoj dokumentaciji, konstatovano je da pojedini zaključeni ugovori sa kupcima o prijevozu stvari u željezničkom saobraćaju nisu poštovani. Tako je **utvrđeno da Društvo kao prevozilac, u slučaju neblagovremenog izmirenja obaveza plaćanja fakture, nije obračunavalо korisniku prijevoza zakonske zatezne kamate, niti su korisnici prijevoza prilikom sklapanja ugovora dostavljali bankarske garancije ili potpisane vlastite bianco mjenice sa klawzulom bez protesta. Ugovorima je definisano da je iznos bankovne garancije utvrđen u visini tromjesečnih troškova za konkretne poslove, s tim da važnost garancije treba biti 13 mjeseci od dana potpisivanja ugovora.**

Na poziciji redovnih potraživanja od zakupa poslovnih prostora i zemljišta u zemlji na dan 31.12.2011. godine iskazan je iznos od 456.618 KM. Prema Zaključku Uprave Društva od 24.06.2011. godine, zadužene su nadležne službe Društva da izvrše analizu svih ugovora o zakupu u saradnji sa Centralnom komisijom i komisijama za zakupe iz područja, kao i da se poduzmu odgovarajuće mjere. Izvještaj o izvršenom pregledu ugovora o zakupu je sačinjen 29.08.2011. godine. Utvrđeno je da navedeni Izvještaj nije upućen niti je bio razmatran od strane Uprave Društva. Prema navedenom Izvještaju, Društvo je zaključilo ukupno 294 ugovora o zakupu poslovnog prostora, zemljišta i magacinskog prostora. Potraživanja su u najvećem dijelu nastala po osnovu ugovora zaključenih u ranijem periodu.

Nadzorni odbor je 20.12.2011. godine usvojio novi Pravilnik o dodjeli u zakup poslovnog prostora i zemljišta, u skladu sa kojim je potrebno uskladiti postojeće ugovore o zakupu.

Utvrđili smo određene propuste i nepravilnosti u raspolađanju sa ovom imovinom, od kojih navodimo:

- da se jedan dio zaključenih ugovora nakon isteka vremena zakupa ne produžava (zakupci ne podnose zahtjeve za produženje ugovora), a koriste i dalje poslovne prostore odnosno zemljište, za što im Društvo ispostavlja fakture. Kao primjer navodimo zaključeni ugovor sa „LOKI MAX“ d.o.o Sarajevo, koji je istekao 30.04.2009. godine. Također, konstatovano je da u značajnom broju ugovora o zakupu prostora i zemljišta naznačena manja površina zakupa za koju se plaća zakupnina, dok je komisijskim pregledom na terenu utvrđeno da se koristi znatno veća površina zakupa (kao npr. Eldin Dedić, JKP „Rad“ d.o.o Sarajevo, CPU d.o.o Sarajevo, „Ramović“ d.o.o Sarajevo, Ivica Mazul, Safet Musić, Sead Baličevac, Izet Memelđija, Senada Ćustović, Fast food

„Nijagara“, Izeta Lunja, „Briket“ d.o.o., „Ilpit“ d.d Ilijaš, STR „Dević“, Imšir Hajdarević, „Tesko market“ d.o.o Kakanj, „Delta petrol“ d.o.o Kakanj, „Trgošped“ d.o.o Kakanj, Esad Juzbašić). Nije prezentirana dokumentacija da su po navedenom pokrenute aktivnosti odnosno da su usaglašene površine koje se stvarno koriste od strane zakupaca i one za koje se plaća zakupnina. Kod ugovora o zakupu Poslovnog područja Sarajevo, utvrđeno je da iako je Izvještaj o izvršenom pregledu ugovora o zakupu sačinjen 29.08.2011. godine, u kojem je naznačeno da je za određene zakupce potrebno podnijeti tužbe, prijedlozi za utuženje su upućeni nadležnoj Službi tek u augustu 2012. godine.

- potraživanje po osnovu zakupa poslovnog prostora od „Bobar osiguranja“ a.d. Bijeljina iskazano je u iznosu od 82.366 KM, a odnosi se na potraživanje po osnovu Ugovora o zakupu poslovnog prostora između Društva kao zakupodavca i „Bobar osiguranja“ i „Bobar banke“ kao zakupoprimeca od 08.09.2006. godine na period od pet (5) godina uz mjesecnu cijenu zakupa od 3.779 KM bez PDV-a. Prema zaključenom ugovoru, početak i rok važenja ugovora određuje završetak radova na rekonstrukciji, adaptaciji i opremanju prostora, koje bi koristilo Društvo i zakupci, a najkasnije počev od 01.01.2007. godine do 31.12.2011. godine. Članom 6. ugovora utvrđeno je da će zakupci za svoje potrebe i o svom trošku, a uz saglasnost Društva, izvršiti i sve potrebne i dodatne radove na uređenju i opremanju poslovnih prostora.

Okvirni radovi su trebali bili obuhvaćeni Idejnim projektom urađenim i revidiranim od strane Društva, kojim bi bili obuhvaćeni i potreбni okvirni radovi na prostorima koje bi koristilo Društvo. **Idejni projekt nije prezentiran ni u revidiranoj godini, kao ni saglasnost Komisije za pregled i reviziju ITD. Prema zaključenom Protokolu između Društva i „Bobar“ Group od 07.09.2006. godine za praćenje izvođenja radova odrediti će se ovlašteni predstavnici-zajednički Nadzorni organi, koji su trebali sačiniti Okončani obračun izvedenih radova, koji nije prezentiran kao ni Anex ugovora, kojim se trebala utvrditi ukupna konačna vrijednost izvedenih radova u prostorima Društva, koju utvrdi Komisija. Pomenutim Anexom bi se utvrdio iznos, kao i vremenski period trajanja kompenzacije zakupa, a kao protuvrijednost za uložena finansijska sredstva u opremanje prostora Društva od strane Zakupaca. Nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se potvrdilo da je sanacija i adaptacija navedenog prostora bila odobrena od strane Društva.**

Uprava Društva je 11.10.2007. godine donijela Odluku o priznavanju troškova rekonstrukcije i adaptacije dijela objekta Željezničke stanice Sarajevo-Teretna, s tim da vrijednost izvršenih ulaganja utvrditi će Komisija imenovana od strane Prometno poslovnog područja Sarajevo, a na osnovu specifikacije stvarno izvršenih radova utvrđenih od strane Nadzornog organa. Prema prilogu Zapisnika o izvršenom tehničkom pregledu i prijemu izvedenih radova u zgradu Željezničke stanice Sarajevo-teretna od 29.01.2008. godine, koji je sačinila zajednička Komisija, ukupna vrijednost izvedenih radova iznosi 256.007 KM, od čega se na Društvo odnosi 100.582 KM, a na vrijednost za potrebe „Bobar banke“ i „Bobar osiguranja“ 155.426 KM.

Društvo je u 2011. godini za iznos potraživanja po osnovu zakupa prostora od „Bobar banka“ a.d. Bijeljina i „Bobar osiguranja“ a.d. Bijeljina, izvršilo kompenziranje sa visinom uloženih finansijskih sredstava u adaptaciju prostora Društva u ukupnom iznosu od 100.582 KM. Nadzorni odbor je tek 01.01.2012. godine dao Saglasnost na navedenu kompenzaciju odnosno na zaključenje Ugovora o kompenzaciji dugovanja i potraživanja. Shodno navedenom, Uprava Društva je 02.12.2011. godine donijela Odluku o aktiviranju stalnog sredstva-zgrada stanice Sarajevo-teretna, prema kojoj su priznati troškovi adaptacije ovog prostora u iznosu od 85.967 KM (bez PDV-a), za koji iznos je povećana sadašnja vrijednost zgrade.

Prema naprijed navedenom može se zaključiti da je priznavanje troškova adaptacije i sanacije u iznosu od 100.582 KM, a samim time i kompenziranje iznosa potraživanja sa „Bobar banka“ a.d. Bijeljina i „Bobar osiguranja“ a.d. Bijeljina, izvršeno na osnovu nepotpune dokumentacije iz koje se ne može potvrditi da je sanacija i adaptacija ovog prostora u navedenom iznosu bila odobrena od strane Društva.

Naprijed navedeno ukazuje na nedovoljne kontrolne postupke i propušten nadzor od strane rukovodnih organa nad ovom imovinom, od koje Društvo treba ostvarivati značajne ekonomski koristi. Uprava nije implementirala i nadzirala usvojena pravila, zbog čega je došlo i do uočenih propusta.

- na poziciji redovnih potraživanja od zakupa poslovnog prostora iskazan je iznos od 84.433 KM, a odnosi se na potraživanje od „Energoinvest“ d.d. Sarajevo, prema Ugovoru o zakupu zemljišta

zaključenom na period od 01.01.2009. godine-30.09.2011. godine. Utvrđeno je da je u 2011. godini „Energoinvest“-u vršeno fakturisanje zakupa zemljišta za period juli-decembar 2010. godine u iznosu od 43.075 KM, čime su iskazana potraživanja i prihodi na datum bilansa više iskazani za navedeni iznos, odnosno ista nisu evidentirana u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, prema kojoj efekti poslovnih promjena i drugih događaja se priznaju u trenutku njihovog nastanka (a ne kada se primi ili isplati novac ili njegov ekvivalent) i evidentiraju se u poslovnim knjigama i uključuju u finansijske izvještaje u razdobljima na koja se odnose. Takoder je utvrđeno da korisnik zakupa nije uplatio depozit u visini tri mjesecne zakupnine prema članu 4. novog Ugovora o zakupu. Za iznos potraživanja u iznosu od 57.433 KM, dat je Prijedlog za utuženje Službi pravnih, kadrovskih i opštih poslova 24.08.2012. godine, međutim do vremena okončanja revizije, tužba nam nije prezentirana.

- iskazano potraživanje od „Varda“ d.o.o Vogošća u iznosu od 24.060 KM odnosi se na fakturisani zakup zemljišta po Ugovoru zaključenom 01.10.2007. godine, od čega se iznos od 20.261 KM odnosi na zakup za period 01.08.2009.-31.12.2010. godine. Kao i u prethodnom slučaju, postupljeno je suprotno tački 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, a potraživanja i prihodi 2011. godine su precijenjeni za navedeni iznos. Utvrđeno je da je upućen Prijedlog za utuženje Službi pravnih, kadrovskih i opštih poslova 26.07.2012. godine, ali tužba još nije podignuta.

Potraživanja iz posebnih poslova iskazana su u iznosu od 17.644.344 KM. Navedena potraživanja najvećim dijelom (17.626.111 KM) čine potraživanja od kupaca u zemlji po osnovu kontokorentnog obračuna 11.292.751 KM i potraživanja od kupaca u inostranstvu po istom osnovu 6.333.360 KM. Za navedena potraživanja izvršena je ispravka u iznosu od 120.254 KM.

Prema ročnoj strukturi, od ukupno iskazanih potraživanja iz posebnih poslova (bez sumnjivih i spornih potraživanja), potraživanja u iznosu od 4.054.226 KM su starija od jedne godine i odnose se na kupce u inostranstvu.

Najznačajniji dio ovih potraživanja odnosi se na potraživanje od AD „Železnice Srbije“ Beograd u iznosu od 2.803.319 KM, a odnose se na period 2005.-2007. godina i januar-mart 2008. godine. Navedena potraživanja su nastala po osnovu kontokorentnog obračuna, a prema Zapisniku o usaglašavanju međusobnih dugovanja i potraživanja sačinjenom na sastanku predstavnika JP „Željeznica FBiH“ d.o.o Sarajevo i JP „Železnice Srbije“ dana 03. i 04.09.2008. godine. Za navedena dugovanja zaključen je 28.09.2011. godine Protokol o načinu i rokovima izvršenja obaveza AD „Željeznica Srbije“ Beograd prema JP „Željeznice FBiH“ d.o.o Sarajevo, prema kojem je utvrđen dug u iznosu od 2.469.240 EUR-a, prihvaćen je način otplate u tranšama s tim da zaključno sa 15.08.2012. godine se uplati zadnja tranša u iznosu od 469.240 EUR-a. Prema knjigovodstvenim podacima, stanje duga AD „Željeznice Srbije“ Beograd po navedenom Protokolu sa 30.08.2012. godine iznosi 480.896 EUR-a.

Preostali iznos potraživanja 1.250.908 KM (stariji od godinu dana) se odnosi na potraživanja od stranih željezničkih uprava: Bugarske Željeznice (598.689 KM); Mađarske Željeznice (353.612 KM); Makedonske željeznice (215.377 KM); Željeznice Crne Gore (37.765 KM); Turske željeznice (17.669 KM) po osnovu međunarodnog prijevoza, prometnih i drugih usluga koje se odnose na željezničko poslovanje. Za navedena potraživanja nisu prezentirani dokumenti o usaglašavanju ili eventualni sporazumi o prolongiranju, obzirom da je takva mogućnost predviđena računovodstvenim politikama. Društvo je uputilo izvode otvorenih stavki sa stanjem duga na 31.10.2011. godine, koje većina stranih željezničkih uprava nije potvrdila.

Imajući u vidu činjenicu da su navedena potraživanja evidentirana na poziciji kratkoročnih potraživanja za koja Uprava Društva nije izvršila procjenu naplativosti, shodno usvojenim politikama i važećim računovodstvenim načelima i standardima, kao i da ista datiraju iz ranijeg perioda, ne može se potvrditi da su navedena potraživanja realna i da će se naplatiti.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 2.841.378 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 95 %, a ista čine slijedeća potraživanja:

	31.12.2011.	31.12.2010.
Druga kratkoročna potraživanja	2.841.378	1.457.417
Potraživanja od zaposlenih	22.882	39.715
Potraživanja od državnih organa i institucija	7.547.248	4.941.033
Ostala kratkoročna potraživanja	727.592	1.235.504
(Ispravka vrijednosti drugih kratkoročnih potraživanja)	(5.456.344)	(4.758.835)

Potraživanja od državnih organa i institucija iskazana su u neto iznosu od 2.606.291 KM (umanjena za ispravku potraživanja). U okviru ovih potraživanja najznačajnija su potraživanja od kantonalnih Zavoda za zdravstveno osiguranje u iznosu od 5.588.207 KM po osnovu neto naknada bolovanja preko 42 dana. Od ovog iznosa je ispravljeno na teret rashoda poslovanja (u revidiranoj godini 815.191 KM i prethodnim godinama) ukupno 4.760.251 KM.

U okviru **ostalih potraživanja** značajna su potraživanja za avanse za naručene usluge u zemlji u iznosu od 90.656 KM. Revizijom je utvrđeno da su na poziciji avansa za naručene usluge iskazani dati avansi „BH Telecom“ d.d. Sarajevo (10.567 KM) i „Bonpet“ d.o.o. Mostar (2.798 KM) koji datiraju iz perioda prije 2010. godine, za koje nije prezentirana relevantna dokumentacija kao ni dokazi o poduzetim radnjama po datim avansima. Za navedene iznose nije izvršena ispravka na teret rashoda poslovanja.

Preporuke:

U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine, što se prvenstveno odnosi na pravovremeno utuživanje kupaca.

Potrebno je, u slučaju neblagovremenog plaćanja obaveza od strane korisnika prijevoza, vršiti obračun zakonske zatezne kamate uz dostavljanje bankarske garancije ili potpisane vlastite bianco mjenice sa klauzulom bez protesta, kako je definisano ugovorima.

Poduzeti potrebne aktivnosti i mjere shodno Izještaju o izvršenom pregledu ugovora o zakupu i isti dostaviti na razmatranje Upravi Društva.

Sanaciju i adaptaciju poslovnog prostora i uređenja zemljišta vršiti u skladu sa procedurama Pravilnika o dodjeli u zakup poslovnog prostora i zemljišta.

Priznavanje potraživanja vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izještaja.

Potrebno je da se izvrši uvid u date avanse i u skladu sa konstatovanim poduzmu adekvatne mјere u cilju realnog iskazivanja istih u poslovnim knjigama Društva.

4.7 Novac i novčani ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine, na datum bilansa iznosila su:

	31.12.2011.	31.12.2010.
Novac i novčani ekvivalenti	19.271.035	20.345.039
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	18.948.474	18.948.856
Namjenski računi	75.292	49.508
Blagajna (u domaćoj valuti)	67.638	43.514
Devizni računi	179.534	1.302.666
Devizna blagajna	97	495

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima i u blagajnama.

Transakcijski računi u domaćoj valuti otvoreni su kod UniCredit Bank d.d Mostar, Union Banke d.d. Sarajevo, Intesa Sanpaolo Banka d.d Sarajevo, NLB Tuzlanska Banka d.d Tuzla, Postbank BH d.d Sarajevo, Bobar Banka a.d Bijeljina, Sparkasse Bank d.d Sarajevo i Nova Banka. Najveći ostvareni promet Društvo ima preko UniCredit Bank d.d Mostar.

Revizijom je konstatovano da Društvo nije potvrdilo iznose novčanih sredstava sa 31.12.2011. godine na transakcijskim računima kod Nova Banka i Sparkasse Bank, dok iznos od 101.783 KM u Bobar Banci nije potvrđen IOS-om (po kojem je saldo nula KM), niti je razlika objašnjena. Napominjemo da izvodi banaka sa 31.12.2011. godine odgovaraju knjigovodstvenom stanju.

Prema konfirmaciji od Unicredit Banke, evidentiran je iznos od 19.394 KM kao ostali depoziti po viđenju, kojeg Društvo nema u poslovnim knjigama i za koje nije dato adekvatno obrazloženje.

Blagajna i devizna blagajna odnose se na glavnu blagajnu, otvorenu u sjedištu i stanične. Ukupno ostvareni promet blagajne u domaćoj valuti iznosi 840.204 KM i devizne iznosi 312.393 KM.

Izdvojena sredstva u iznosu od 3.458.677 KM odnose se na: namjenski oročeni depozit u svrhu osiguranja povrata dugoročnog finansijskog kredita; izdvojeni račun za investicije u iznosu 14.500.000 KM; namjenske račune za otkup stana 57.431 KM i računi za biznis kartice članova Uprave u iznosu 17.861 KM.

Revizijom je utvrđeno da su Društvo odobrena namjenska sredstva u ukupnom iznosu od 4.635.000 KM i odnose se na doznačena sredstva iz Budžeta FBiH za obaveze plaćanja PDV-a pri realizaciji međunarodnih kredita Vlade Portugal i Kraljevine Španije. Doznačena sredstva od 2.500.000 KM iz 2010. godine, Društvo je bilo dužno vratiti u Budžet FBiH do 30.11.2010. godine. Iznos od 2.135.000 KM je uplaćen 02.11.2011. godine na račun Društva u Novoj Banci Banja Luka i ista su se trebala vratiti do 30.11.2011. godine. Ukupna doznačena sredstva nisu vraćena ni u prvoj polovici 2012. godine. Resorno ministarstvo je podnijelo tužbu 14.06.2011. godine protiv Društva radi duga iz 2010. godine. Međutim, navedena tužba je povučena 28.10.2011. godine, a konačno rješenje za povlačenje tužbe Općinskog suda u Sarajevu je doneseno 31.01.2012. godine.

Nadzorni odbor je dana 20.12.2011 godine donio Odluku o kreditnom zaduženju kod Bobar banke u iznosu od 3.500.000 KM, sa kojom je Ugovor zaključen 21.12.2011. godine. Međutim, prema ugovoru o Sindiciranom kreditu iz 2010. godine po kojem je Vlada FBiH garant, Društvo se obavezalo (u skladu sa članom 12.8) da traži saglasnost garantora za svako novo kreditno zaduženje za vrijeme otplate Sindiciranog kredita, a ukoliko otpadne potreba za saglasnošću davaoca garancije, potrebno je obezbijediti prethodnu pismenu saglasnost od Unicredit Banke i Intesa Sanpaolo Banke. **Revizijom je utvrđeno da Društvo nije tražilo navedenu saglasnost od strane garantora kao i od navedenih banaka. Iz sredstava ovog kredita su isplaćene plaće za novembar 2011. godine.**

Kao što je obrazloženo u Izvještaju prethodne godine, bivša Uprava Društva postupila je suprotno članu 41. stav a) Zakona o javnim preduzećima u FBiH i članu 56.6 važećeg Statuta time što je bilo jemac po ugovorima o dugoročnim kreditima zaključenim između UniCredit Banke i TŽV „Gredelj-a“ u ukupnom iznosu od 15.000.000 KM. Instrumenti osiguranja su uključili pokretnu imovinu, 10 bjanko mjenica potpisanih od strane Predsjednika Uprave, te prenos potraživanja u ukupnom iznosu od 23.547.944 KM. Revizijom je konstatovano da je u toku 2012. godine brisano založno pravo na dvije lokomotive koje su bile predmet garancije. **Navedene transakcije su bile odobrene samoo od strane predsjednika Uprave, dok pismena saglasnost od strane Nadzornog odbora, Skupštine Društva i Vlade FBiH nikad nije data.**

Tokom 2010. godine, između iste Banke, TŽV „Gredelj-a“ i Društva zaključen je Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa te načinu i dinamici izmirenja obaveza. Prema ovom Ugovoru utvrđeno je da preostali dio duga iznosi 8.235.964 KM od čega na dan 01.09.2010. godine dospjeli obaveze TŽV „Gredelj“ prema Banci iznose 2.191.732 KM glavnice i kamate; **dok nedospjeli dio iznosi 6.044.231 KM i odnosi se samo na glavnicu. U članu 2.3. Ugovora, ugovorne strane su se usaglasile da će Društvo nastaviti otplaćivati Banci nedposjeli dio duga u mjesecnim ratama do 01.03.2013. godine, te da će nastaviti sa plaćanjem do izmirenja svih obaveza TŽV „Gredelj“ prema Unicredit Bank d.d. po osnovu Ugovora o kreditu (tj. 15 miliona KM uvećan za pripadajuću kamatu, te sve ostale naknade i troškove).**

Prema prezentiranoj dokumentaciji, nije se mogao utvrditi ukupan iznos duga tj. kamate i drugih troškova za koje se obavezalo Društvo, jer nije prezentiran otplatni plan sa 31.12.2011. godine, što znači da postoji velika vjerovatnoća da će banka teretiti Društvo i za preostali dug koji se knjigovodstveno ne evidentira niti je objavljen u finansijskim izvještajima. Ukupan iznos uplata tokom 2011. godine iznosio je 2.258.915 KM, što je više za 258.916 KM od dospjelih obaveza po otplatnom planu za glavnicu. Na osnovu ukupnih uplata do 31.12.2011. godine, preostala obaveza Društva prema Unicredit Banci iznosi 2.365.318 KM (glavnica). Napominjemo da navedenu obavezu Društvo evidentira kao obavezu prema TŽV „Gredelj“, a ne kao finansijsku obavezu prema Unicredit Banci.

Na osnovu IOS-a Unicredit Banke upućenog Gredelju na 31.12.2011. godinu, konstatovano je da ukupna potraživanja banke od Gredelja po osnovu kredita iznose 2.666.667 KM, iz čega se može zaključiti da su obaveze Društva podcijenjene za 301.350 KM, te da će Društvo biti odgovorno za kamatu i druge troškove koji nastanu iz Ugovora.

Preporuke:

U skladu sa Odlukom Vlade FBiH, odobrena sredstva za PDV na revolving osnovi vratiti, a radi odobravanja istih u narednom periodu.

Potrebno je izvršiti preispitivanje zaključenog Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa te načinu i dinamici izmirenja obaveza zaključenog između Unicredit banke, TŽV „Gredelj“ i Društva, u svrhu definisanja ukupnih obaveza Društva.

Potrebno je izvršiti usaglašenja stanja novčanih sredstava na datum bilansa sa bankama.

Potrebno je obezbijediti saglasnost nadležnih organa prilikom novog zaduživanja u toku otplate Sindiciranog kredita.

Potrebno je posebno evidentirati preuzetu obavezu u ime TŽV „Gredelj-a“ prema Unicredit banci.

4.8 Obaveze

U finansijskim izvještajima iskazane su obaveze u iznosu 677.030.730 KM, od čega dugoročne obaveze iznose 389.611.076 KM, a kratkoročne 287.419.654 KM. Obaveze imaju trend rasta i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 127.537.756 KM, što je povećanje od 23%. Od ukupnih obaveza, kreditno zaduženje predstavlja 65%, te sa 31.12.2011. godine iznosi 442.160.833 KM, od čega je 73 miliona KM na kratkoročnim obavezama. Uzroci povećanja obaveza uključuju nova kreditna zaduženja, uvećano povlačenje kreditnih sredstava te dugotrajna prisutnost nelikvidnosti, što onemogućava Društvu da plaća prispeje obaveze. Struktura iskazanih obaveza na datum bilansa je slijedeća:

	31.12.2011.	31.12.2010.
OBAVEZE	677.030.730	549.492.974
Dugoročne finansijske obaveze	368.839.349	283.293.593
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	20.771.727	22.348.937
Kratkoročne finansijske obaveze	107.011.879	67.742.702
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	180.311.405	175.545.495
Pasivna vremenska razgraničenja	96.370	562.247

Prema **Zakonu o finansijskoj konsolidaciji JP ŽFBiH d.o.o Sarajevo za period od 01.01.2008.–31.12.2012. godine od 26.01.2009. godine**, FBiH se obavezala da će radi konsolidacije obaveza Društva za finansirati 179.896.802 KM, a sve u cilju osiguranja finansijske održivosti i stabilnosti poslovanja. Do okončanja revizije, utvrđeno je da nije došlo do primjene ovog Zakona. Na osnovu Rješenja Vlade FBiH, imenovana je Komisija za utvrđivanje mjera i aktivnosti radi unapređenja provođenja navedenog Zakona. **Na osnovu analize stanja, Komisija je u maju 2012. godine utvrdila da obaveze utvrđene Zakonom, se ne mogu realizovati iz Budžeta FBiH do 31.12.2012.godine.** Komisija je dala prijedlog da se Izmjenama i dopunama navedenog Zakona definiše novi rok za izmirenje obaveza tj. od 2013.-2015. godine u ukupnom iznosu od 171.000.000 KM, što bi se trebalo ravnomjerno rasporediti po godinama.

Dugoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 368.839.349 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 30%. Najveći dio ovih obaveza se sastoji od kredita u zemlji (69.418.470 KM) i kredita u inostranstvu (od kojih 97.264.661 KM su krediti u otplati, 199.312.318 KM su u povlačenju i 2.792.192 KM su robni krediti). Povećanje dugoročnih obaveza se odnosi na povlačenje sredstava iz kredita u iznosu od 107.918.945 KM tokom 2011. godine. Struktura dugoročnih kredita se može vidjeti u narednoj tabeli:

DUGOROČNI KREDITI	Stanje kredita na 31.12.2011.	Stanje kredita na 31.12.2010.	Kamatna stopa	Period otplate
I KREDITI U OTPLATI	166.683.131	181.352.187		
EBRD 944	8.168.066	10.208.424	Promjenjiva	2005-2016
EIB 21127 Luksemburg	26.525.683	29.655.011	Promjenjiva	2006-2021
Vlada Portugal	62.570.913	62.570.913	3,12%	2021-2033
Sindicirani kredit	69.418.470	78.917.839	Euribor+5%	2011-2021
II KREDITI U POVLAČENJU	199.312.318	98.095.717		
Vlada Španije – Talgo	110.028.461	68.512.453	1,25%	2012-2020
EBRD 35418 /Swietl.	44.031.484	16.527.768	Promjenjiva	2010-2021
EIB 23376 /Obermeyer	45.252.373	13.055.496	Euribor-prom.	2012-2026
III ROBNI KREDITI	2.792.192	3.788.711		
Končar Zagreb – lokomotive	440.799	2.457.787		2008-2013
Končar Zagreb – nisk. voz	2.351.394	1.330.924		2010-2013
UKUPNO (I+II+III)	368.787.641	283.236.615		

Krediti u otplati obuhvaćaju Sindicirani kredit i kredite EIB 21127, EBRD 944 i Vlada Portugal.

Sindicirani kredit odobren je od UniCredit Banke d.d Mostar (75%) i Intesa Sanpaolo Banke d.d BiH (25%) po zaključenom Ugovoru 01.11.2010. godine, za konsolidaciju obaveza Društva. Rok otplate kredita je 10. godina, uz grejs period od 12 mjeseci i kamatnu stopu 6-mjesečni EURIBOR +5% godišnje. Stanje na dan 31.12.2011. godine iznosi 78.187.117 KM, od čega 8.768.647 KM predstavlja dospjele obaveze, a 69.418.470 KM su dugoročne obaveze. U toku 2011. godine, otplaćeno je 5.713.994 KM (glavnice i kamata).

Na osnovu posebnog Ugovora o garanciji za kreditno zaduženje, Društvo je u januaru 2012. godine angažovalo eksternu revizorsku kuću „Džaferović“ d.o.o sa ciljem utvrđivanja namjenskog trošenja sredstava iz Sindiciranog kredita. **U Izvještaju je navedeno da su sredstva namjenski utrošena.** Od predviđenih sredstava za investicije (16.500.000 KM) u 2011. godini utrošeno je 2.000.000 KM dok neutrošeni dio je na posebnom investicionom računu. **Izvještaj je 16.02.2012. godine dostavljen Federalnom ministarstvu finansija kao garantoru kredita.**

Revizijom je utvrđeno da 2.000.000 KM predviđenih za investicije su uplaćena avansno firmi „B4B“ d.o.o. Zagreb za uvođenje „Integrisanog informacionog sistema za upravljanje resursima“ (finansijsko-računovodstveni program „SAP“). Prema Ugovoru o Sindiciranom kreditu, iznos od 2.000.000 KM je bio namijenjen za opremanje Data centra, što podrazumijeva ulaganja u „prostor, klimu, UPS, alternativno napajanje, protupožarni sistem, kontrola ulaza, građevinski radovi, namještaj“, a ne za uvođenje navedenog programa. Također, navodimo da je zaključenim Ugovorom o nabavci navedenog sistema predviđeno da će isti biti instaliran i integriran na postojeću informaciono-komunikacionu strukturu. Na osnovu navedenog, može se zaključiti da utrošena sredstva ne predstavljaju ulaganja u Data centar, te da su ista iz Sindiciranog kredita nemamjenski utrošena.

Obaveze za međunarodne kredite koje su dospjele za otplatu se ne izmiruju. Krediti EBRD 944, EIB 21127 i Vlade Portugal su namijenjeni za projekat „Željeznice I“. Ukupno zaduženje za kredit EBRD 944 iznosi 24.530.721 KM, od čega 16.362.655 KM je na kratkoročnim obavezama. Kredit EIB 21127 ukupno iznosi 46.866.265 KM, od čega je 20.340.582 KM dospjelo sa 31.12.2011. godine. Ukupna obaveza za kamate za ove kredite na dan 31.12.2011. godine iznosi 10.487.941 KM, od čega je 1.058.229 KM evidentirano na troškovima 2011. godine.

Kredit od Vlade Portugala se odnosi na kupovinu teretnih vagona. Ukupno zaduženje iznosi 62.570.913 koje se također ne otplaćuje, a grejs period traje do 2021. godine, tako da nema dospjelih obaveza za glavnici. Ukupna obaveza za kamatu po ovom kreditu iznosi 8.731.777 KM, od čega je trošak 2011. godine 1.992.882 KM.

Za navedene kredite konstatovano je i procijenjeno slijedeće:

- Društvo nije prenosilo ispravno iznos obaveza po kreditima na kratkoročne pozicije, što znači da su dugoročne obaveze precijenjene a kratkoročne podcijenjene u iznosu od 932.553 KM za Kredit 944 i u iznosu od 661.973 KM za kredit 21127. U skladu sa tačkom 72. MRS 1, na kratkoročnoj poziciji treba da bude iznos glavnice koji je dospio sa 31.12.2011. godine, kao i iznos koji će dospjeti u narednih 12 mjeseci nakon kraja perioda. Obračunate kamate za 2011. godinu za kredit 944 su manje iskazane za iznos od 16.915 KM.
- Za kredit Vlade Portugala, revizijom je procijenjeno (na osnovu otplatnog plana), da je trošak kamate za 2011. godinu precijenjen za iznos od 14.250 KM, dok ukupne obaveze za kamatu sa 31.12.2011. godine su precijenjene za 94.531 KM.

Krediti u povlačenju se odnose na kredit Vlade Španije za projekat „Talgo“ i kredite EBRD i EIB uzetih za projekat obnove „Željeznica II“. Garant za povrat ovih kredita je Federacija BiH.

Kredit Kraljevine Španije (Talgo) iz 2007. godine, u iznosu od 67.627.058 EUR-a, u protuvrijednosti 132.267.029 KM, odobren je za nabavku putničkih nagibnih vagona "Talgo". Sredstva se povlače (koriste) tokom trajanja grejs perioda od 5,5 godina, odnosno do 2012. godine. Na dan 31.12.2011. godine, ukupno povučena sredstva iznose 118.295.150 KM, od čega je 110.028.461 KM dugoročni dio, a 8.266.689 KM je na kraktoročnim obavezama. Ukupna obaveza za kamate iznosi 2.873.570 KM i evidentirana je na različitim pozicijama. Tokom 2011. godine, 49.782.697 KM je povučeno iz ovog kredita, te su povećane i obaveze po osnovu obračunatih kamata u iznosu od 995.964 KM i taksi na nepovučena sredstva u iznosu od 24.620

KM. Zbog većeg povlačenja sredstava u odnosu na prethodnu godinu, taksa na nepovučena sredstva je dosta manja.

Kredit EBRD 35418 iz 2005. godine, u iznosu od 42.000.000 EUR-a, odnosno 82.144.860 KM, odobren je za remont pruge i signalizaciju. Na dan bilansa povučena su sredstva u iznosu od 47.177.510 KM, od čega 3.146.026 KM predstavlja tekući dio obaveza. U 2011. godini povučen je iznos od 25.939.372 KM i obračunata je kamata na povučena sredstva u iznosu od 562.737 KM, tako da ukupna obaveza za kamate iznosi 849.373 KM. Taksa na nepovučena sredstva za ovaj kredit je znatno manja u odnosu na prethodne godine zbog većeg povlačenja sredstava i na 31.12.2011. godine iznosi 2.141.552 KM.

Kredit EIB 23376 iz 2005. godine, odobren je u iznosu od 51.600.000 EUR, u protuvrijednosti 100.920.828 KM. Povučena sredstva po ovom kreditu na dan 31.12.2011. godine iznose 45.252.373 KM, od čega je iznos od 32.196.876 KM povučeno u 2011. godini. U revidiranoj godini obračunata je kamata na povučena sredstva u iznosu 671.508 KM.

Kao što je konstatovano i za kredite u otplati, konstatovano je i procijenjeno slijedeće:

- za kredit Talgo podcijenjene su kratkoročne obaveze za iznos od 3.351.360 KM. Obračunata kamata za 2011. godinu je također podcijenjena za iznos od 193.302 KM.
- za kredit EBRD 35418 dio obaveze u iznosu od 1.828.630 KM, koji je dospio za period 01.08.2011. do 31.12.2011. godine, nije prenešen na kratkoročne obaveze. Društvo također nije izvršilo prijenos glavnice koja dospijeva u 2012. godini, čime nije predstavljeno realno stanje kratkoročnih obaveza. Obaveze za period od 01.08.-31.12.2011. godine nisu evidentirane u procijenjenom iznosu od 233.159 KM (kamata) i 67.581 KM (taksa), čime su iste podcijenjene za navedene iznose. Evidentiranja su izvršena u 2012. godini.
- za kredit 23376 grejs period ističe 15.09.2012. godine te je Društvo trebalo ukalkulisati dio glavnice koji dospijeva 12 mjeseci nakon dana izvještavanja, te evidentirati isto na kratkoročnim obavezama, što nije učinjeno. Procijenjeno je da je ukupna obaveza za kamatu po svim tranšama podcijenjena za iznos najmanje od 181.103 KM.

Dugoročni robni krediti od „Končar“ Zagreb odnose se na popravku i modernizaciju 14 lokomotiva po ugovoru iz 2007. godine, te nabavku četvorodijelnog niskopodnog elektromotornog voza po ugovoru iz 2008. godine. Vrijednost ugovora za popravku lokomotiva iznosi 18.099.018 EUR, odnosno 35.398.602 KM. Ugovoreno je avansno plaćanje od 15%, dok je ostatak finansiran iz kredita „Zagrebačke banke“ Zagreb, gdje je korisnik kredita Končar Zagreb. Od ugovorenih 14 lokomotiva na popravku i modernizaciju je poslato 9 lokomotiva, od čega je 8 u potpunosti popravljeno i aktivirano. U 2011. godini uvezena je i aktivirana jedna lokomotiva. Na dan 31.12.2011. godine, evidentirano je 440.799 KM na dugoročnoj poziciji, 10.854.439 KM na kratkoročnoj, te 1.739.702 KM za ukupne kamate.

Na osnovu uplata i otplatnog plana, revizijom je utvrđeno da su kratkoročne obaveze po glavnici podcijenjene za 241.590 KM, dok je kamata precijenjena za 296.878 KM, zbog priznavanja nedospjele kamate, što nije u skladu sa MRS-ovima.

Ukupna ugovorena vrijednost elektromotornog voza iznosi 5.363.700 EUR-a odnosno 10.490.485 KM. Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 2.351.394 KM, kratkoročne 5.634.153 KM, a obaveza za kamatu ukupno 1.046.726 KM. U vezi sa elektromotornim vozom, revizijom je konstatovano slijedeće:

- Ugovorom o nabavci definisano je da cijena voza podliježe korekciji na osnovu promjena troškova radne snage i materijala. Na osnovu toga, fakturisana je razlika u cijeni u 2010. i 2011. godini od ukupno 540.362 EUR, koje Društvo nije evidentiralo u navedenim periodima, a za šta nam nije dato adekvatno obrazloženje od strane odgovornih osoba. Prema navedenom, obaveze po ovom kreditu i stalna sredstva su podcijenjena za navedeni iznos. Od fakturisane razlike u cijeni priznato je i evidentirano 270.181 EUR u 2012. godini.
- Društvo je precijenilo obaveze za kamatu, jer su pored dospjelih kamata sa 31.12.2011. godine evidentirane i ukupne nedospjele kamate u procijenjenom iznosu od 390.411 KM. Ovim su i stalna sredstva prepunjena jer se kamata u skladu sa MRS 23 kapitalizirala.
- Na osnovu ukalkulisane razlike u cijeni i otplatnog plana, procijenjeno je da su dugoročne obaveze precijenjene za 750.014 KM, a kratkoročne podcijenjene za 2.755.494 KM.

Zbog neplaćanja obaveza prema Končaru, Društву je u 2012. godini fakturisana zatezna kamata po oba ugovora u ukupnom iznosu od 1.374.986 EUR ili 2.689.239 KM, što će biti predmetom revizije za 2012. godinu.

Revizijom je utvrđeno da na datum bilansa pod carinskim nadzorom se nalazila jedna Turska lokomotiva od 15.09.2011. godine, te 8 putničkih vagona „Talgo“ koji su pristigli 20.12.2011. godine, kao i niskopodni elektromotorni voz na carini od 24.12.2010. godine. Za ukupno uvezenu opremu od 21.609.198 KM, obaveze za PDV iznose 4.022.131 KM, a carinski troškovi iznose 172.145 KM, koji nisu plaćeni do 31.12.2011. godine.

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja iskazana su u iznosu od 20.773.422 KM i odnose se na rezervisanja za otpremnine u iznosu od 3.321.622 KM, odloženi prihod po osnovu donacija u iznosu od 16.708.475 KM i dugoročna razgraničenja za kamate po robnom kreditu „Končar“ Zagreb u iznosu 686.710 KM.

Utvrđeno je da je Društvo angažovalo aktuara za procjenu rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine u skladu sa MRS 19. Navedeni Izvještaj je Društvu dostavljen 13.02.2012. godine, međutim isti sa promjenama za 2011. godinu nije proknjižen na datum bilansa. Iznos koji se priznaje kao rezervisanje na dan sačinjanja finansijskih izvještaja treba predstavljati najbolju moguću procjenu izdataka, koji je potreban za podmirenje sadašnje obaveze, uz permanentnost provjere vrijednosti rezerviranja. Prema tački 60. MRS 37 ako je izvršeno diskontiranje, iskazani iznos rezervisanja se povećava u svakom razdoblju, tako da odrazi protok vremena na koje se rezervisanje odnosi. Prema navedenom, dugoročna rezervisanja za otpremnine su podcijenjena za iznos od 1.290.400 KM, koliko iznosi razlika rezervisanja prema procjeni ovlaštenog aktuara i iznosa rezervisanja u finansijskim izvještajima.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 107.011.879 KM i veće su za 39.269.177 KM u odnosu na prethodnu godinu. U okviru ovih obaveza, iskazane su i obaveze po kreditu od Bobar banke Bijeljina u iznosu od 3.500.000 KM i obaveze za primljene depozite u iznosu od 4.635.949 KM, što je šire objašnjeno u tački 4.7.Izvještaja.

Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze u iznosu od 180.311.405 KM se najvećim dijelom odnose na obaveze po osnovu plata i naknada u iznosu od 125.003.631 KM, obaveze prema dobavljačima u iznosu od 31.268.197 KM; obaveze iz specifičnih poslova 12.686.226 KM, te ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 7.854.322 KM.

Obaveze prema dobavljačima iskazane su u iznosu 31.268.197 KM i manje su za 36% u odnosu na prethodnu godinu. Značajan dio obaveza evidentiranih na dobavljačima koji su povezani sa kreditima u povlačenju se smanjio (projekat Željeznice II), dok se iznos kreditnog zaduženja istovremeno povećao.

Revizijom je utvrđeno da:

- **Društvo nije evidentiralo fakture koje se odnose na 2011. godinu u iznosu najmanje od 21.336.737 KM (sa PDV-om), od čega se iznos od 14.032.077 KM odnosi na pristigle Talgo lokomotive, a iznos od 6.091.104 KM na izvršene radeve od Thales, Swietelsky i Obermyer, tako da su obaveze i stalna sredstva podcijenjena za navedene iznose, o čemu je pojašnjeno i u tački 4.5. Izvještaja. Utvrđeno je da za iznos od 1.213.556 KM su manje iskazani troškovi 2011. godine čime je i rezultat perioda podcijenjen za navedeni iznos.**
- **Nisu usaglašena iskazana stanja na dan 31.12.2011. godine sa većinom dobavljača, tako da se ne može potvrditi iskazano stanje na datum bilansa, a što otvara mogućnost pojavljivanja dodatnih obaveza. Takoder, za dobivene konfirmacije nisu usaglašavane razlike.**

Obaveze prema zaposlenima iskazane su u iznosu 3.113.322 KM te se najvećim dijelom odnose na obračunatu platu za decembar 2011. godine, a koja je isplaćena 25.01.2012. godine.

Obaveze za poreze i pripadajuće doprinose iskazane su u iznosu od 121.890.309 KM. Najveće su obaveze za poreze i doprinose prema zaposlenima u iznosu 115.314.999 KM, od čega se 85% odnosi na prethodne periode.

Struktura je data u slijedećoj tabeli:

	2000-2010.g	2011. g.	Ukupno neplaćeno sa 31.12.2011.
-Obaveze za porez na plaće	6.942.492	182.666	7.125.158
-Obaveze za PIO	55.770.405	14.377.364	70.147.769
-Obaveze za zdravstvo	27.319.048	2.765.607	30.084.655
-Obaveze za nezaposlenost	6.706.783	1.250.634	7.957.417
UKUPNO	96.738.728	18.576.271	115.314.999

Obaveze za porez na plaću i obaveze za doprinose iz ranijeg perioda (od 2001-2008. godine) se ne izmiruju, izuzev za PIO prilikom odlaska zaposlenika u penziju, a radi uvezivanja radnog staža. U 2011. godini, obaveze za porez na dohodak su redovno izmirene. Obaveze za zdravstvo za 2011. godinu iskazane su u iznosu 2.765.607 KM, te se odnose na zadnja tri mjeseca 2011. godine. Obaveza za nezaposlenost za 2011. godinu iskazana je u iznosu od 1.250.634 KM te se odnosi na ukupno obračunatu obavezu za 2011. godinu.

Ostale kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 7.854.322 KM, od čega se najveći dio odnosi na dio obračunatih kamata i taksi po međunarodnim dugoročnim kreditima iz prethodnih godina. Navedene obaveze se ne izmiruju. Evidentiranje ovih obaveza kao i u prethodnoj godini vrši se na različitim pozicijama.

Preporuke:

U skladu sa MRS 1. tačkom 72. potrebno je da Društvo pravilno evidentira iznos glavnice koji je dospio na datum izvještavanja, kao i iznos koji će dospjeti u narednih 12 mjeseci nakon kraja perioda. Na ovaj način bit će iskazano realno stanje kratkoročnih obaveza.

Potrebno je da Društvo u skladu sa MRS-ovima evidentira samo dio kamata na kratkoročnim finansijskim obavezama koja je dospjela na datum bilansa.

Potrebno je pravilno rezervisati za otpremnine u skladu sa MRS 19. na osnovu aktuarskog izvještaja.

Potrebno je da Društvo izvrši usaglašavanje stanja svih obaveza na datum bilansa u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FbiH kako bi se realno iskazale obaveze Društva.

Potrebno je na datum bilansa uklakulisati obaveze za fakture koje nisu pristigle u cilju prikazivanja što realnijeg stanja.

4.9 Kapital

Na datum bilansa, iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
KAPITAL	960.383.713	1.001.868.183
Upisani osnovni kapital	1.001.868.183	1.042.560.444
(Akumulirani-nepokriveni gubitak)	(41.484.470)	(40.692.261)

Upisani osnovni kapital u finansijskim izvještajima iskazan je u iznosu od 1.001.868.183 KM i manji je za iznos iskazanog gubitka u prethodnoj godini.

Društvo je osnovano i registrovano 2002. godine, u 100 % -om državnom vlasništvu. Početkom 2005. godine izvršena je djelimična privatizacija kojom je dio državnog kapitala privatiziran putem javne ponude dionica. Rješenjem Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH, od 12.10.2004. godine, odobren je Program privatizacije i Početni bilans, prema kojem je metodom javne ponude dionica utvrđena prodaja dijela državnog kapitala. Društvo u to vrijeme nije raspolagalo sa potpunom dokumentacijom o vlasništvu nad nekretninama, radi čega je istim rješenjem Agencija je naložila da se do okončanja privatizacije završi postupak dokazivanja vlasništva. Međutim, prije okončanja postupka dokazivanja vlasništva, Agencija za privatizaciju u Federaciji BiH je drugim rješenjem, od 14.03.2005. godine, odobrila upis izvršene privatizacije u sudski registar 49 % državnog kapitala Operatora, dok je Infrastruktura ostala u državnom

vlasništvu. Na osnovu Rješenja Agencije, Općinski sud u Sarajevu je donio Rješenje 2006. godine, prema kojem osnovni kapital iznosi 1.461.830.332 KM i registrovan je slijedećom strukturu:

1. 94,169150 % ili 1.376.593.192 KM predstavlja državni kapital, a
2. 5,830850 % ili 85.237.140 KM privatni kapital.

Na datum bilansa 2007. godine, Društvo je prema Odluci Skupštine Društva od 15.05.2007. godine, a na prijedlog Nadzornog odbora i uz prethodnu pribavljenu saglasnost Federalnog ministarstva finansija od 22.03.2007. godine, evidentiralo promjenu vlasničke strukture u korist privatnog kapitala. Osnov za donošenje ove Odluke je Izvještaj Komisije za utvrđivanje kapitala Društva od 13.03.2007. godine. **Iako je sama Komisija u svom Izvještaju navela da proces nije okončan, u istom je donijela Zaključak: „da se izvrši preknjižavanje dijela vrijednosti osnovnih sredstava koja su se vodila kao sredstva Infrastrukture u korist Operatora, uspostavi odnos vrijednosti kapitala, tako da u ukupnom kapitalu Društva, privatizirani kapital participira sa 8,18%“.**

Ne može se potvrditi osnovanost promjene strukture kapitala, jer u prezentiranom Izvještaju nije priložen i materijalni dokaz, odnosno kako se došlo do procenta od 8,18%. Naknadno nije mijenjan utvrđeni procent, iako je Nadzorni odbor donio 26.02.2009. godine, Odluku o prijenosu vrijednosti zemljišta od 20.628.093 KM iz evidencije Operatora u evidenciju Infrastrukture, a zbog pogrešnog evidentiranja istih u ranijim godinama. Također, nije ni doneseno novo Rješenje Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH, obzirom da prethodno doneseno nije uskladeno prema naknadnim promjena koje su izvršene.

Navedena promjena visine i struktura kapitala registravana je Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-Reg-09-000013, od 18.02.2009. godine, prema kojem je novo učešće u strukturi ukupno registrovanog, smanjenog osnovnog kapitala u iznosu od 1.143.810.184 KM slijedeće:

1. 91,816 % ili 1.050.200.759 KM predstavlja državni kapital, a
2. 8,184 % ili 93.609.425 KM privatni kapital.

U skladu sa prethodno navedenim promjenama u strukturi kapitala iste su uskladene u II i III Izmjenama i dopunama Statuta, na koje je Vlada FBiH dala saglasnost.

Skupština Društva je 30.11.2011. godine na prijedlog Nadzornog odbora donijela Odluku o pokriću gubitka za 2010. godinu na teret kapitala i Odluku o smanjenju osnovnog kapitala. **Na osnovu navedenih Odluka, Skupština Društva je istog dana donijela Odluku o V Izmjenama i dopunama Statuta, na koju Vlada FBiH nije dala saglasnost ni do septembra 2012. godine.** U međuvremenu je Skupština Društva 29.06.2012. godine, nakon usvajanja Godišnjeg obračuna za 2011. godinu, donijela Odluku o pokriću gubitka za 2011. godinu na teret kapitala i Odluku o smanjenju osnovnog kapitala. Na osnovu istih, Skupština je donijela Odluku o VI Izmjenama i dopunama Statuta, na koju Vlada FBiH do vremena okončanja predmetne revizije nije dala saglasnost. Prema istim, osnovni kapital Društva iznosi 960.383.713 KM, a isti se sastoji od: 881.786.101 KM državni kapital ili 91,816% i 78.597.612 KM privatni kapital ili 8,184%.

Revizijom je utvrđeno da nije izvršeno uskladivanje u sudskom registru smanjenja kapitala za iznos od 183.426.471 KM, a odnosi se na pokriće gubitka za 2008., 2009., 2010. i 2011. godinu.

Naime, Društvo je Općinskom суду u Sarajevu podnijelo prijavu 07.09.2009. godine radi promjena: smanjenja osnovnog kapitala i promjena osnivača. Zaključkom Općinskog suda broj: 065-0-Reg-09-002455 od 04.11.2009. godine, naloženo je Društvu da podnese prijavu za promjenu oblika u skladu sa članom 20. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima (Službene novine FBiH broj: 84/08 od 25.12.2008. godine). Obzirom da Društvo ispunjava kriterije za otvoreno dioničko društvo prema ovom Zakonu, bilo je dužno promijeniti oblik u dioničko društvo i izvršiti upis u registar emitentata kod nadležnog suda u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Kako Društvo nije podnijelo prijavu za promjenu oblika, Općinski sud je 19.01.2011. godine, donio Rješenje o odbijanju prijave za upis u sudski registar.

U vezi sa prethodnim, Društvo prema članu 179. stav c). Zakona o tržištu vrijednosnih papira (Službene novine FBiH, broj: 85/08 od 26.12.2008. godine), ispunjava uslov (ima osnovni kapital viši od 4.000.000 KM i više od 40 dioničara), za šta je propisano da se na berzi obavezno trguje i dionicama emitentata (otvorenog društva).

Važno je istaći da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o željeznicama FBiH stupio na snagu 22.03.2012. godine, prema kojem je naziv firme Društva: Javno preduzeće Željeznice FBiH

društvo sa ograničenom odgovornošću. Nakon donošenja ovog Zakona, Društvo je uputilo dopis resornom ministarstvu 21.05.2012. godine, u kojem je navedeno da su odredbe izmijenjenog Zakona o željeznicama FBiH, koji se odnose na oblik organizovanja, izbor članova Nadzornog odbora i Uprave u suprotnosti sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira, Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. Ukazano je na neprovodivost Zakona u pogledu odredbi koji se odnose na oblik organizovanja JP ŽFBiH d.o.o Sarajevo, budući da nadležni sud na osnovu postojeće zakonske legislative ne može provesti registraciju. Zatraženo je angažovanje Vlade FBiH i resornog ministarstva na razriješavanju navedenog problema, a u cilju upisa promjena kapitala u sudske registre. Nadležni organi se po istome nisu pismeno izjasnili.

Prema usmenim informacijama nadležnih osoba, prijava upisa u sudske registre nije izvršena zbog eventualnog brisanja Društva iz sudskeg registra.

Posljedica navedenog je neusklađenost upisanog registrovanog kapitala sa promjenama kapitala iskazanim u finansijskim izvještajima, izmijenjenog na osnovu odluka Skupštine Društva kao V i VI Izmjena i dopuna Statuta, koje nije odobrila Vlada FBiH, tako da se isti može smatrati nevažećim. Zbog svega navedenog ne možemo potvrditi realnost iskazanih promjena kapitala u finansijskim izvještajima.

Vlada FBiH je Zaključkom od 07.03.2011. godine zatražila da Društvo preispita osnovanost promjene strukture kapitala, smanjenje državnog kapitala iz osnova gubitka u poslovanju željezničke infrastrukture i promjenu relativnih odnosa između udjela državnog i privatnog kapitala. Nakon instrukcije resornog ministarstva i provedene procedure javne nabavke, za izvršenje navedenog izabrana je revizorska kuća „Revicus“ d.o.o Zenica. Ista je sačinila **27.04.2012. godine Izvještaj o obavljenoj reviziji privatizacije i promjene strukture kapitala u Društvu, u kojem je data preporuka „da se, imajući u vidu, utvrđene nedosljednosti i proceduralne nepravilnosti, u saradnji sa resornim ministarstvom i Agencijom za privatizaciju u FBiH, preispita opravdanost procesa i načina privatizacije, a ujedno i promjene strukture kapitala Društva i shodno tome ponisti cjelokupan postupak privatizacije“.** Navedeni Izvještaj je dostavljen **29.08.2012. godine** Vladi FBiH i resornom federalnom ministarstvu na dalje postupanje.

Akumulirani (preneseni) gubitak iskazan je u iznosu od 41.484.470 KM, dok je u prethodnoj 2010. godini iskazani gubitak u poslovanju iznosio 40.692.261 KM. **U periodu od 2004. do 2010. godine, po osnovu iskazanih gubitaka u poslovanju, smanjen je kapital Društva za 501.446.619 KM.**

Preporuka:

Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade FBiH nastaviti poduzete aktivnosti na registraciji Društva, radi usklađivanja promjena kapitala u sudske Registre.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u sljedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
PRIHODI	125.152.649	114.785.214
Poslovni prihodi	116.101.373	108.938.066
Finansijski prihodi	312.049	188.967
Ostali prihodi i dobici	7.297.980	3.599.403
Prihodi po osnovu promjena računovod.politika	1.441.247	2.058.778

Prihodi se priznaju u finansijskim izvještajima u momentu ispostavljanja fakturna za izvršene usluge, a budžetski prihod u visini naplaćenog prihoda do momenta sastavljanja finansijskih izvještaja. Prihodi od usluga prevoza predstavljaju fakturisanu i obračunatu vrijednost pruženih usluga.

Poslovni prihodi u iznosu od 116.101.373 KM u ukupnim prihodima sudjeluju sa 93 % i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 7.163.307 KM ili 6,5 %. U okviru istih, najznačajniji su prihodi od pruženih usluga u željezničkom saobraćaju u iznosu od 83.554.805 KM i prihodi od zakupnina u iznosu od 4.627.065

KM. Najveći dio prihoda od zakupnina se odnosi na prihod po osnovu lokomotiva datih u zakup Turskim željeznicama u iznosu od 1.702.315 KM. Prema prezentiranoj dokumentaciji ugovor o najmu lokomotiva, koji je istekao u decembru 2010. godine, produžen je do 31.03.2011. godine pod istim uslovima. Prihod od zakupa poslovnih prostora i zemljišta iskazan je u iznosu od 1.381.998 KM i šire je pojašnjen u tački 4.6. Izvještaja.

Revizijom je utvrđeno da prihodi po osnovu Kontokorentnog obračuna sa „Železnicama Srbije“ A.D. Beograd od 31.12.2011. godine na iznos od 146.673 KM **nisu evidentirani u razdoblju kojem pripadaju, čime su prihodi 2011. godine manje iskazani za navedeni iznos**, što nije u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, prema kojoj efekti poslovnih promjena i drugih događaja se priznaju u trenutku njihovog nastanka i evidentiraju se u poslovnim knjigama i uključuju u finansijske izvještaje u razdobljima na koja se odnose.

U okviru poslovnih prihoda iskazani su **prihodi od dotacije federalnih institucija** u iznosu od 21.340.000 KM i odnose se na doznačena sredstva iz Budžeta FBiH. Prihodi su iskazani po osnovu ispostavljenih faktura Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija u svrhu finansiranja željezničke infrastrukture iz sredstava Budžeta FBiH, kao i po osnovu sufinsaniranja javnog putničkog servisa i kombinovanog saobraćaja za 2011. godinu. Prihodi po osnovu održavanja željezničke infrastrukture iznosili su 19.240.000 KM, a prihodi po osnovu sufinsaniranja javnog putničkog servisa i kombinovanog saobraćaja 2.100.000 KM. Napominjemo da prema zaključenom ugovoru o upravljanju željezničkom infrastrukturom, obavljanju i finansiranju poslova željezničke infrastrukture sa resornom Ministarstvom, izvršeni radovi na održavanju iste u 2011. godini su iznosili 55.340.476 KM, koji su priznati i ovjereni od strane resornog ministarstva.

Prihodi od donacija u stalnim sredstvima iskazani su iznosu od 1.293.240 KM i odnose se na prenos pripadajućeg dijela odloženih prihoda knjiženih na konta dugoročnih razgraničenja, u visini obračunate amortizacije, shodno zahtjevima iz MRS 20 –Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 7.297.980 KM. U okviru istih su ostali nespomenuti i vanredni prihodi u iznosu od 1.263.042 KM od čega se na prihode po osnovu uknjiženju vagona odnosi 1.023.516 KM, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja.

Prihodi po osnovu ispravki greški iz ranijih godina iskazani u iznosu od 1.441.247 KM i čine ih najvećim dijelom naknadno utvrđeni prihodi iz ranijih godina u iznosu od 1.100.654 KM. Utvrđeno je da su na ovoj poziciji evidentirani prihodi u iznosu od 352.463 KM, po osnovu kontokorentnih obračuna sa stranim željezničkim upravama zaključeni 31.12.2010. godine. **Navedeni prihodi nisu iskazani u razdoblju u kojem su nastali, evidentirani su u 2011. godini, suprotno tački 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.**

Preporuka:

Priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

4.11 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu od 166.637.121 KM i veći su za 7,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Struktura rashoda je slijedeća:

	31.12.2011.	31.12.2010.
RASHODI	166.637.121	155.477.475
Poslovni rashodi	133.734.573	132.527.844
Finansijski rashodi	9.199.272	5.911.805
Ostali rashodi i gubici	3.047.261	4.295.006
Rashodi iz osnova uskladivanja vrijednosti sredstava	5.212.287	-
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	15.443.728	12.742.820

Poslovni rashodi u iznosu od 133.734.573 KM odnose se na troškove plaća, proizvodnih uluga, amortizacije, rezervisanja i nematerijalne troškove.

Struktura istih je slijedeća:

	31.12.2011.	31.12.2010.
POSLOVNI RASHODI	133.734.573	132.527.844
Materijalni troškovi	19.013.570	13.001.996
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	78.726.912	82.845.985
Troškovi proizvodnih usluga	7.768.918	6.155.946
Amortizacija	25.508.549	26.750.614
Troškovi rezervisanja	-	858
Nematerijalni troškovi	2.716.624	3.772.445

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu 19.013.570 KM i veći su za 46,2 % u odnosu na prethodnu godinu. Ove troškove čine utrošene sirovine i materijal, troškovi energije, rezervnih dijelova i sitnog inventara.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 78.726.912 KM i predstavljaju najveće troškove Društva sa učešćem od 60,7 % poslovnih rashoda. Bruto plaće zaposlenih su iznosile 68.858.474 KM.

Obračun plaća i naknada regulisan je Kolektivnim ugovorom željezničara Federacije BiH, Pravilnikom o radu i Izmjenama i dopunama navedenog Pravilnika s izmijenjenom sistematizacijom radnih mjeseta, kao i Uputstvom o procedurama kontrole unosa podataka i obračuna i isplate plaće zaposlenika. Prema Izmjenama Kolektivnog ugovora od 21.10.2010. godine, najniža neto satnica ne može biti manja od 1,75 KM za mjesечni prosjek od 174 sata, umjesto ranije utvrđenih 1,95 KM. Ova odredba Kolektivnog ugovora bila je na snazi od 01.10.2010. godine do oktobra 2011. godine. Predsjedniku i članovima Uprave kao i direktoru Jedinice za implementaciju projekta obnove željeznica u BiH (PIU), čije su plaće regulisane menadžerskim ugovorima, je izvršeno umanjenje plaće za 10 % od iznosa utvrđenih ugovorima.

Prosječno isplaćena neto plaća u 2011. godini na nivou Društva iznosila je 887 KM. Prosječno isplaćena neto plaća u Operatoru iznosila je 980 KM, a u Infrastrukturi 890 KM. Najviša isplaćena neto plaća u 2011. godini iznosila je 4.593 KM, koju čine 5 prosječnih neto plaća isplaćenih u FBiH i naknada za minuli rad. Najniža neto plaća isplaćena je u iznosu 441 KM. Prosječan broj djelatnika na osnovu sati rada bio je 3.923.

Plaće Uprave Društva regulisane su Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija Federacije BiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Mjesečna neto plaća Predsjedniku Uprave utvrđena je u visini 5 prosječnih mjesечnih neto plaća isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca, uvećana za visinu minutlog rada u skladu sa članom 5. stav 2. ovog Zakona.

Utvrđeno je da je resorni ministar dao saglasnost na menadžerski ugovor Predsjednika Uprave-Generalnog direktora tek 28.09.2011. godine, kako je propisano članom 8. Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija Federacije BiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Naime, predsjednik Uprave je zaključio menadžerski ugovor sa predsjednikom Nadzornog odbora 21.09.2011. godine na mandatni period od 4 godine počev od 29.04.2010. godine. U periodu od imenovanja Generalnog direktora (08.04.2010. godine) pa do zaključivanja menadžerskog ugovora, na koji je data predmetna saglasnost, vršene su korekcije prijedloga ugovora u skladu sa primjedbama resornog federalnog ministra.

Prema prezentiranim podacima, u 2011. godini izvršena je isplata 195.942 KM uposlenicima Društva po sudskim izvršnim rješenjima na ime manje isplaćenog regresa, razlike plaća, doprinosa PIO/MIO, dnevnička kao i zateznih kamata i troškova spora.

U 2011. godini je izvršena isplata neto iznosa 398.438 KM a odnosi se na 20% od osnovne plaće za pripravnost kod kuće za slučaj nastanka vanrednih događaja vezano za obavljanje željezničke djelatnosti Navedena naknada utvrđena je Pravilnikom o radu, a osnov za isplatu je Naredba Predsjednika Uprave od 13.04.2010. godine. Naredbom je utvrđeno da rukovodeći radnici i radnici zaduženi za nadzor i kontrolu svih djelatnosti su dužni odazvati se na posao i van radnog vremena u slučajevima izvanrednih događaja. Naredbom su utvrđena radna mjesta i broj izvršilaca kojima pripada ova naknada. Iako je istom utvrđena obavezna pripravnost kod kuće u Centralnoj radionici za osam (8) izvršilaca (sastav brigada se mijenja svakih 10 dana), **obračun i isplata naknade za pripravnost je izvršena i za uposlenike koji rade na**

radnim mjestima za koje nije utvrđeno pravo na pripravnost kod kuće. Kao primjer navodimo da su pojedini uposlenici Centralne radionice u maju 2011. godine za vrijeme 9 dana dežure ostvarili i po 208 sati pripravnosti. Za iste uposlenike za vrijeme korištenja godišnjeg odmora vršena je isplata sati pripravnosti kod kuće. Isplata po navedenom osnovu vršena je vozačima u Generalnoj Direkciji po posebnoj Odluci Predsjednika Uprave od 23.10.2008. godine i po mjesecnim odlukama o uvođenju pripravnosti, koje nisu uskladene sa Naredbom o pripravnosti, kojom je utvrđena pripravnost kod kuće samo za jednog vozača drumskog vozila u Generalnoj Direkciji. Mjesecnim odlukama o pripravnosti nije utvrđen maksimalan broj sati, koji može ostvariti jedan zaposlenik u pripravnosti kod kuće. Uprava Društva je 16.12.2011. godine donijela Odluku kojom je stavila van snage Naredbu o pripravnosti kod kuće, s tim da će zaposlenici koji će raditi na otklanjanju posljedica vanrednih događaja van radnog vremena, ostvariti pravo na prekovremeni rad, sa primjenom od 01.01.2012. godine.

Naknade pripravnicima bez zasnivanja radnog odnosa iskazane su iznosu od 216.765 KM. Utvrđeno je da je obračun i isplata naknade u Generalnoj Direkciji za mjesec decembar 2011. godine izvršen za ukupno 30 pripravnika, sa kojima su zaključeni ugovori o obavljanju pripravničkog staža te za jednog pripravnika sa kojim je zaključen ugovor o radu za vrijeme trajanja pripravničkog staža. Sa 27 pripravnika (od njih 30) zaključeni su ugovori o obavljanju pripravničkog staža na određeno vrijeme bez zasnivanja radnog odnosa u trajanju od 1 godine uz mjesecnu novčanu naknadu od 750 KM. **Navedeni iznos naknade je u suprotnosti sa članom 136. Pravilnika o radu, prema kojem za vrijeme trajanja pripravničkog staža pripravnik koji je sa Društvom zaključio ugovor o obavljanju pripravničkog staža ostvaruje pravo na novčanu naknadu u visini 80% najniže plaće ostvarene u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima od strane Federalnog zavoda za statistiku.** Utvrđeno je da su samo tri ugovora sa pripravnicima, u pogledu utvrđene visine naknade, uskladene sa **Pravilnikom o radu**.

Ostali troškovi zaposlenih iskazani su u iznosu od 9.868.437 KM i odnose se najvećim dijelom na troškove toplog obroka 6.067.247 KM i troškove prevoza sa posla i na posao 1.084.786 KM.

U okviru troškova naknada članovima Nadzornog odbora i komisija iskazan je iznos od 3.935 KM, koji se odnosi na isplatu naknada članovima komisije formirane od strane Vlade FBiH sa zadatkom izbora dva člana Nadzornog odbora. Rješenjem predsjednika Komisije utvrđena je visina naknade predsjedniku (600 KM) i članovima komisije (500 KM) na teret sredstava Društva, dok je Odluku o odobravanju isplate donio Predsjednik Uprave 28.02.2011. godine. **Nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila opravdanost isplate naknade komisiji koju je formirala Vlada FBiH na teret sredstava Društva, kao i postojanje kriterija za utvrđivanje visine naknade.**

Troškovi usluga iskazani su u iznosu 7.768.918 KM. U okviru ovih troškova najznačajnije su transportne usluge u željezničkom saobraćaju u znosu od 3.043.950 KM i usluge izrade i dorade učinaka 2.051.841 KM.

Usluge na tekućim održavanju vučnih sredstava iskazane su u iznosu od 299.373 KM, od čega se 108.225 KM odnosi na fakture Obrtičke radnje „TAF-1“ Breza po osnovu servisiranja brizgaljki pumpi Dizel motora. Sa navedenim dobavljačen zaključen je ugovor o javnoj nabavci usluga 01.08.2011. godine. Revizijom je utvrđeno da prilikom ispostavljanja fakturna nisu sačinjeni Zapisnici o primopredaji isporučene robe i izvršenju usluga, kako je definisano zaključenim Ugovorom.

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu 2.716.624 KM, od čega su najznačajniji porezi koji ne zavise od finansijskog rezultata i takse u iznosu od 766.847 KM, troškovi zdravstvenih usluga 471.675 KM, troškovi poštanskih usluga i troškovi reprezentacije 127.202 KM.

U okviru nematerijalnih troškova iskazani su troškovi za stručnu edukaciju u iznosu od 37.748 KM, od čega se na troškove poslijediplomskog doktorskog studija Predsjednika Uprave odnosi 14.500 KM i troškove odbrane doktorske disertacije 3.000 KM. Knjigovodstveno evidentiranje je izvršeno prema fakturama Internacionall University „Philip Noel-Baker“ od 15.02.2011. godine. Nadzorni odbor je 24.02.2011. godine donio Odluku o odobravanju navedenih troškova stručnog usavršavanja i obrazovanja.

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu 9.199.271 KM i najvećim dijelom odnose se na rashode po osnovu kamata na zajmove i kredite od banaka i drugih pravnih lica u iznosu od 8.388.201 KM, zatezne kamate 528.757 KM i kaznene kamate 109.686 KM.

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 3.047.260 KM. Najveći dio se odnosi na ispravku vrijednosti nenaplaćenih potraživanja u iznosu od 1.211.147 KM. Na osnovu odluka Nadzornog odbora, potraživanja od prodaje koja nisu naplaćena u roku od jedne godine prenesena su na sumnjuva i sporna i

izvršena je ispravka potraživanja u iznosu od 332.640 KM. Potraživanja po osnovu bolovanja preko 42 dana u iznosu od 817.248 KM, također su prenesena na rashode. Ova potraživanja zbog neizmirenih obaveza za doprinose za zdravstveno osiguranje prema Zavodima za zdravstvenu zaštitu kantona, nisu podnesena na refundaciju.

Ostali slični rashodi koje snosi pravno lice iskazani su u iznosu od 721.696 KM, od čega se 718.687 KM odnosi na izdatke po fakturama "Intereuropa RTC" d.d Sarajevo. Fakturisanje je vršeno po osnovu upotrebe bankovne garancije za: smještaj niskopodnog voza mjesечно (vrijednosti voza 5.633.881 EUR-a x 0,18%) što na godišnjem nivou iznosi 238.008 KM (bez PDV-a), zatim za smještaj Talgo vagona (vrijednosti 6.412.220 EUR-a x 0,18%) mjesечно, odnosno za cijelu 2011. godinu ukupno 413.771 KM (bez PDV-a). Na ovoj poziciji evidentirani su troškovi po istom osnovu za smještaj lokomotiva u iznosu od 66.908 KM (bez PDV-a), za koji nam nije prezentiran način utvrđivanja mjesечne cijene. **Vezano za navedeno, utvrđeno je da Društvo nema zaključen Ugovor sa "Intereuropa RTC" d.d Sarajevo, kojim bi se definisala međusobna prava i obaveze, kao i utvrdila cijena usluge upotrebe bankovne garancije odnosno troškovi skladištenja roba Društva, koje se nalaze na carinskom skladištu i za koje nisu plaćene carinske dadžbine.** Također nije prezentirana dokumentacija da se Društvo izjasnilo na ponudu "Intereuropa RTC" d.d Sarajevo od 22.10.2010. godine vezano za ponuđeni iznos plaćanja upotrebe bankovne garancije (0,18% vrijednosti robe za svaki započeti mjesec), u cilju obezbjedenja neophodnog iznosa garancije kod poslovne banke. Dopisom od 03.08.2011. godine "Intereuropa RTC" d.d Sarajevo je zatražila da Društvo hitno plati svoje carinske dadžbine za robu koja je već smještena na carinsko skladište u cilju rasterećenja bankovne garancije, a koju su isti dužni obezbijediti za svu skladištenu robu. Također je ukazano da je potrebno cariniti dio opreme koja se već odavno nalazi na carinskom skladištu.

Na ovoj poziciji evidentirana je fakturna „Intereuropa RTC“ d.d Sarajevo u iznosu od 19.834 KM a odnosi se na upotrebe bankovne garancije za smještaj niskopodnog voza za decembar 2010. godine. Navedeni iznos nije iskazan u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Na poziciji ostalih vanrednih rashoda iskazan je iznos od 17.720 KM, koji se odnosi na finansijske transakcije podizanja novčanih sredstava sa poslovnih kreditnih kartica više banaka koje su ukradene Predsjedniku Uprave na službenom putovanju u Londonu. Sredstva su skinuta prije nego su blokirane kreditne kartice o čemu postoji dokumentacija kao i da je krađa prijavljena nadležnim organima. **Nije prezentirana Odluka Nadzornog odbora o odobravanju navedenog rashoda.**

Rashodi po osnovu umanjenja vrijednosti sredstava iskazani su u iznosu od 5.212.287 KM i odnose se na isknjiženje ulaganja iz 2009. godine po osnovu otkupa „Tehničke dokumentacije za projekat izgradnje telekomunikacione mreže na postojećoj željezničkoj infrastrukturi u BiH u dijelu koji se odnosi na željezničku infrastrukturu u FBiH“ od kompanije „Team System Infocom Services“ GmbH Villach, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja.

Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki greški iz ranijih godina iskazani su u iznosu od 15.443.728 KM i odnose se na: rashode po osnovu manje knjiženih troškova usluga iz ranijih godina 2.631.895 KM, rashodi po osnovu manje knjiženih ostalih rashoda iz ranijih godina 4.190.079 KM, rashodi po osnovu više knjiženih prihoda 2.279.015 KM i ostali rashodi iz ranijih godina 5.981.473 KM.

Rashodi po osnovu manje knjiženih troškova usluga iz ranijih godina iskazani su u iznosu od 2.631.895 KM, od čega se iznos od 1.217.067 KM odnosi na dio fakture HŽ Holding od 31.12.2009. godine ispostavljene na iznos od 727.269 EUR-a. Iznos od 602.585 EUR-a (1.178.554 KM) je dio ove ukupne fakture i odnosi se na pogranične troškove-dugovanje prema HŽ-u za period 2000.-2008. godina. Prema usmenim informacijama nadležnih osoba, bio je sporan dio fakture u iznosu od 101.968 EUR-a, a koji se odnosi na RIV-opravku vagona. Fakturna u cijelokupnom iznosu nije bila vraćena HŽ Holding niti je osporena od strane nadležne službe.

Također na ovoj poziciji iskazani su i troškovi naknade za zadržavanje kola po AVV-u za mjesec august 2010. godine u iznosu od 117.417 KM po fakturi "Željeznice Republike Srpske" A.D Doboј od 31.12.2010. godine.

Navedeni izdaci nisu iskazani u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, odnosno nisu evidentirani u trenutku njihovog nastanka.

Rashodi po osnovu manje knjiženih ostalih rashoda iz ranijih godina iskazani su u iznosu od 4.190.079 KM, od čega se 4.181.297 KM odnosi na rashod po Kontokorentnom obračunu prema Hrvatskim Željeznicama Cargo za period oktobar 1991.-mart 1992. godine i sa kamatama zaključno do 31.12.1995.

godine. Navedene obaveze su nastale po osnovu Globalnog i Vanglobalnog bilansa-transportni prihodi po osnovu željezničkog teretnog prijevoza. Prezentiran je Protokol između predstavnika Kontrole prihoda Željeznica Bosne i Hercegovine i Kontrole prihoda Hrvatskih željeznica zaključen u novembru 1997. godine, kao i Zapisnik o usaglašenju duga od 21.03.2000. godine, prema kojima je ukupan dug Društva utvrđen u iznosu od 2.557.317 EUR-a (sa kamatama). Revizijom je utvrđeno da iako je postojala dokumentacija, navedene obaveze nisu knjigovodstveno evidentirane u poslovnim knjigama Društva u periodu kada su nastale. Iako nisu bile evidentirane, iste su obuhvaćene Zakonom o finansijskoj konsolidaciji Društva za period od 2008.-2012. godina. Naime, članom 3. Zakona, definisano je da obaveze po globalnom bilansu iz osnova prijeratnog poslovanja sa stranim željezničkim upravama iznose 12.720.075 KM, od čega su zaključeni sporazumi o poravnanju u iznosu od 11.646.948 KM, a za iznos od 1.073.127 KM nisu potpisani sporazumi o poravnanju.

Navedene obaveze prema MRS 8-Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, predstavljaju greške iz prethodnog razdoblja, nastale propuštanjem upotrebe ili pogrešnom upotrebom pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izvještaji za data razdoblja bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu uzete u obzir pri sastavljanju tih finansijskih izvještaja. Terećenje rashoda za navedeni iznos je u suprotnosti sa tačkom 43. MRS 8, prema kojoj greška iz prethodnog razdoblja se treba ispraviti retroaktivnim prepravljanjem materijalno značajnih grešaka u prvom setu finansijskih izvještaja odobrenim za izdavanje nakon otkrivanja tih grešaka. Ispravka greške isključuje se iz dobiti ili gubitka za razdoblje u kojem je greška otkrivena. Nije prezentirana Odluka Uprave Društva niti Odluka Nadzornog odbora o evidentiranju navedenih obaveza.

U Ugovoru o naplatnom ustupu potraživanja od 27.12.2010. godine, HŽ Cargo d.o.o. Zagreb je ustupio svoja potraživanja C.I.O.S-u d.o.o Zagreb i to: glavnici u iznosu od 2.137.863 EUR-a i kamatu koja sa 31.12.2009. godine iznosi 6.179.762 EUR-a.

Iako je navedeni iznos duga knjigovodstveno evidentiran 31.07.2011. godine, zaključen je tek 09.09.2011. godine Protokol između Društva i C.I.O.S d.o.o Zagreb kao novog vjerovnika, a vezano za rješavanje predmetnog duga. Ovim Protokolom utvrđen je osnovni dug u iznosu od 2.137.863 EUR-a obračunat na dan 31.12.1995. godine, dok preostali dio duga koji se odnosi na obračunate kamate (6.179.762 EUR-a) do 31.12.2009. godine će se rješavati u skladu sa željezničkim propisima Međunarodne željezničke unije-UIC. Protokolom je definisan je način plaćanja glavnice i to najkasnije u roku od 6 mjeseci počev od dana potpisivanja Protokola. Posebno navodimo da su obaveze prema ovom dobavljaču u potpunosti izmirene sa 18.05.2012. godine. Za navedeni iznos priznatih kamata nije izvršeno rezervisanje u skladu sa MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, iako su prema tački 14. ovog standarda ispunjeni uslovi za njihovo priznavanje.

Prema Globalnom sporazumu o raščišćavanju duga Društva prema željezničkim preduzećima vjerovnicima uključenim u Globalni bilans, stanje duga sa 31.12.2005. godine iznosi 6.217.528 EUR-a (100% iznos), čime je zvanično priznat dug prema željezničkim preduzećima vjerovnicima navedenim u članu 2. ovog Sporazuma. Predsjednik Upravnog odbora Društva je Odlukom od 17.07.2003. godine dao saglasnost na prihvatanje Sporazuma i ovlastio generalnog direktora da isti potpiše. Od navedenog iznosa duga, sa većinom željezničkih preduzeća zaključeni su sporazumi o otplati, koji su knjigovodstveno evidentirani i obuhvaćeni Zakonom o finansijskoj konsolidaciji Društva za period od 2008.-2012. godina.

Međutim, utvrđeno je da priznati iznos obaveza, za koje nisu zaključeni sporazumi o poravnanju i to prema Bugarskim željeznicama (448.931 EUR-a) i obaveze prema Njemačkim željeznicama (99.750 EUR-a) nije evidentiran u poslovnim knjigama Društva, a obuhvaćen je navedenim Zakonom. Prema naprijed navedenom, obaveze Društva na datum bilansa su podcijenjene za iznos od 1.073.127 KM.

Ostali rashodi iz ranijih godina iskazani su u iznosu od 5.981.473 KM, od čega se iznos 561.862 KM odnosi na prijenos sredstava za pokriće gubitka „Olimpik tursa“ d.o.o Sarajevo za 2009. godinu dok se iznos od 338.549 KM odnosi na pokriće gubitka ovog povezanog pravnog lica za 2010. godinu. Utvrđeno je da su sredstva za pokriće gubitka za 2009. godinu doznačena „Olimpik tursu“ d.o.o Sarajevo 09.08.2011. godine, dok je Odluka Uprave Društva o pokriću gubitka u navedenom iznosu donesena tek 23.12.2011. godine, a Nadzorni odbor je 28.02.2012. godine odobrio pokriće gubitka „Olimpik tursa“ d.o.o Sarajevo.

Vezano za pokriće gubitka za 2010. godinu, Odluka Uprave Društva je donesena 23.12.2011. godine, Nadzorni odbor je isto odobrio Odlukom od 28.02.2012. godine, dok je prijenos sredstava izvršen 28.12.2011. godine.

Utvrđeno je da je na poziciji ostalih rashoda iskazan iznos od 34.968 KM, koji se odnosi na zatezne kamate po knjižnim obavijestima i kamatnim listovima „Junuzović-kopex“ d.o.o. Lukavac od 31.10.2010. godine, a prema članu 7. zaključenog Ugovora o javnoj nabavci goriva od 01.07.2009. godine. Zatezne kamate su obračunate u iznosu od 12 % za kašnjenje u izmirenju obaveza nakon utvrđenog roka plaćanja. Uzakujemo na „štetne“ elemente ugavaranja kod zaključivanja ugovora o javnim nabavkama a koji zbog neblagovremenog plaćanja dovode do odliva sredstava iz Društva. **S druge strane, ističemo da Društvo svojim kupcima, u slučaju kašnjenja u plaćanju, ne obračunava ugovorene zatezne kamate po zakonskoj kamatnoj stopi.**

Preporuke:

Dosljedno postupati u skladu sa Pravilnikom o radu prilikom obračuna naknade pripravnicima bez zasnivanja radnog odnosa.

Propisati kriterije za utvrđivanje visine naknade članovima Komisija, te prilikom utvrđivanja visine naknade iste dosljedno primjenjivati.

Za robu koja se nalazi na carinskom skladištu i za koju nisu plaćene carinske dadžbine, potrebno je ugovorom regulisati međusobna prava i obaveze, što se prvenstveno odnosi na utvrđivanja cijene usluge skladištenja roba Društva.

Priznavanje rashoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja.

Dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa međunarodim računovodstvenim standardima. Izvršiti knjigovodstveno evidentiranje ranije preuzetih i potvrđenih obaveza utvrđenih Globalnim sporazumom o raščićavanju duga Društva prema željezničkim preduzećima vjerovnicima.

Uprava Društva treba da preispita dosadašnji način zaključivanja ugovora o nabavkama, posebno u dijelu ugavaranja zateznih kamata u slučaju neblagovremenog plaćanja.

4.12 Sudski sporovi

Prema podacima nadležne službe, protiv Društva se vode 132 sudska spora u ukupnoj vrijednosti od 8.658.053 KM. Nije izvršena procjena sporova koji nisu okončani, a za koje se procjenjuje da će biti okončani na štetu Društva.

Osnov tužbi su neizmirene obaveze po različitim osnovama, naknade štete, korištenje građevinskog zemljišta i komunalne naknade. Kao najznačajniju navodimo tužbu TEAM SYSTEM INFICOM SERVICES GmbH, Austrija, po osnovu koje je Općinski sud u Sarajevu 24.08.2012. godine donio Presudu u korist tužitelja na iznos tužbenog zahtjeva od 2.665.000 EUR-a (bez kamata).

Prema Tabelarnom pregledu sudskeh sporova po osnovu potraživanja iz radnih odnosa za period 01.01.2010.-30.04.2012. godine, ukupna vrijednost sporova po tužbenim zahtjevima iznosi 4.623.068 KM.

Istovremeno, Društvo je pokrenulo i vodi 202 sudska postupka protiv pravnih i fizičkih lica radi naplate potraživanja po osnovu prevoza i zakupa u vrijednosti od 10.468.333 KM.

4.13 Nabavke

Prema prezentiranim podacima, u 2011. godini zaključeno je 99 ugovora o javnim nabavkama, u vrijednosti 25.712.172 KM. Po osnovu otvorenih postupaka zaključeno je 32 ugovora, 22 ugovora dodijeljena su putem pregovaračkog postupka bez objave i 45 putem konkurentskih. Tokom 2011. godine uloženo je dvanaest žalbi od strane ponuđača, dok je šest žalbi prihvaćeno. Poništena su 53 postupka javnih nabavki i glavni razlozi su neispunjavanje uslova iz člana 12. i 43. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Revidirali smo provedene procedure dodjele 28 ugovora u vrijednosti od 20.445.752 KM, od čega 15 ugovora u vrijednosti od 14.786.822 KM dodijeljenih putem otvorenog postupka, 9 ugovora u vrijednosti od

5.475.277 KM putem pregovaračkog postupka bez objavljanja obavještenja i 4 ugovora u vrijednosti od 183.653 KM dodijeljena putem konkurentskog zahtjeva.

U revidiranim postupcima koji su prethodili zaključenju ugovora nisu u potpunosti ispoštovane procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima. Kod slijedećih postupaka smo utvrdili nepravilnosti:

1. Predmet nabavke – ugovora: Nabavka roba – ERP informacioni sistem za upravljanje resursima; Ugovor br. 6444/9518/10 od 17.01.2011. godine; Izabrani ponuđač: B4B d.o.o. Zagreb; Iznos ugovora: 3.706.299 KM

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je da je Uprava Društva na sjednici od 22.10.2010. godine donijela Odluku o provođenju otvorenog međunarodnog postupka za nabavku "Sistema za upravljanje resursima kompanije ERP". Međutim, nije nam prezentirano obrazloženje uz navedenu Odluku, kao ni dokumentacija koja bi potvrdila da je prethodno, prije donošenja Odluke, izvršena analiza stanja postojeće informaciono-komunikacione infrastrukture u Društvu. Nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila postojanje nedostataka u postojećoj IKT infrastrukturni, a nije urađena ni studija opravdanosti uvođenja novog integrisanog informacionog sistema. Ovo se navodi iz razloga što je provedenom revizijom konstatovano da Društvo nema usvojenu strategiju poslovanja za duži period, kao ni usvojene prioritete za investiciona ulaganja. U situaciji kada se izdvajaju značajna sredstva trećim licima (izražena u milionima KM) za opravku i održavanje vučnih sredstava, nije se prioritetno pristupilo izgradnji ili rekonstrukciji radionioca za opravku lokomotiva i vagona, a ulazi se u nabavku ERP sistema.

2. Predmet ugovora: Nabavka usluge-opravka vagonskih lisnatih gibanjeva; Izabrani ponuđač: Gredelj-Revom d.o.o. Dobošnica; Broj ugovora: 8038/5627/11, od 13.01.2011. godine; Iznos ugovora: 35.940 KM

Uprava Društva je 01.10.2010.godine donijela Odluku o pokretanju konkurentskog postupka sa objavom obavještenja. Na osnovu prezentirane dokumentacije konstatovano je da nisu prikupljene najmanje tri odgovarajuće ponude, čime nije ispunjen zakonski uslov za provođenje postupka, koji je trebalo poništiti i započeti naredni obnovljeni postupak. Također, Ponuda izabranog ponuđača nije zadovoljila uslove iz zahtjeva za dostavljanje ponude, prema kojem dostavljeni dokumenti ponuđača ne smiju biti stariji od tri mjeseca.

3. Predmet ugovora: Nabavka dizel goriva za pogon šinskih vozila po ugovorima i izabranim ponuđačima iz prezentirane tabele:

R.br.	Naziv dobavljača	Ugovor broj	Predmet ugovora	Iznos bez PDV-a
1.	Cerol d.o.o. Brčko	5436-5-5134/11	Nabavka dizel goriva za pogon šinskih vozila	913.214
2.	Cerol d.o.o. Brčko	3416-2-32790/11	Nabavka dizel goriva za pogon šinskih vozila	290.921
3.	Junuzović-kopex d.o.o.	52-18911/11	Nabavka dizel goriva za pogon šinskih vozila	922.702

Na osnovu provedenih suštinskih ispitivanja, nismo se uvjerili, niti možemo potvrditi da su za gore navedene ugovore, **dodatajene putem pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja**, ispunjeni uslovi za njihovo provođenje propisani Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Uprava Društva je 04.02.2011. godine donijela Odluku o pokretanju otvorenog međunarodnog postupka za nabavku 3.784.400 litara goriva za pogon šinskih vozila u pet lotova. Ponude su dostavili tri ponuđača, ali na osnovu Izvještaja Komisije samo dvije ponude su bile prihvatljive i postupak je otkazan Odlukom Uprave od 06.04.2011. godine.

Nakon što je Uprava dana 06.04.2011. godine donijela Odluku o otkazivanju navedenog postupka dodjele Ugovora, istog dana je donijela Odluku o provođenju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja (svih 5 lotova sa umanjenim količinama), zbog izuzetne hitnosti, jer je 05.04.2011. godine istekao prethodni ugovor i nisu bili u mogućnosti nabavljati dizel gorivo. Na osnovu ove Odluke, upućen je poziv samo Junuzović-kopex d.o.o. i na osnovu prijedloga Komisije, Uprava Društva je dana 19.04.2011. godine donijela odluku o dodjeli Ugovora. Sa navedenim dobavljačem zaključen je ugovor do 19.07.2011. godine.

Uprava Društva je 19.04.2011. godine donijela Odluku o pokretanju ponovljenog otvorenog međunarodnog postupka i ponude su dostavili četiri ponuđača. Komisija je u Zapisniku konstatovala da su dvije ponude neprihvatljive i uzimajući u obzir da se radi o ponovljenom otvorenom međunarodnom postupku, utvrdila da su ispunjeni uslovi za nastavak postupka, te dala prijedlog da se ugovor dodijeli Cerol d.o.o. Brčko, čija je ponuda bila ekonomski najpovoljnija. Na osnovu prijedloga Komisije Uprava je donijela Odluku 08.07.2011. godine o dodjeli ugovora ovom ponuđaču. Prigovor na naveden Ugovor je uložio Junuzović-kopex d.o.o. i žalba je usvojena od strane Ureda za razmatranje žalbi. Rješenjem Ureda za razmatranje žalbi od 17.08.2011. godine je naloženo Društvu da odbaci ponudu Cerol d.o.o. kao neprihvatljivu te nastavi predmetni postupak nabavke. Društvo je na osnovu ovoga Rješenja donijelo Odluku o otkazivanju postupka dodjele ugovora dana 14.10.2011. godine. Na ovu Odluku su uložili prigovor i Junuzović-kopex d.o.o. i Almy d.o.o. jer Društvo nije ispoštovalo Rješenje Ureda za razmatranje žalbi, da nastavi predmetni postupak nabavke, nego je isti otkazalo.

U toku trajanja postupka po prigovoru i žalbi od strane ponuđača Uprava donosi Odluku o provođenju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja dana 27.07.2011. godine, zbog izuzetne hitnosti, jer je 19.07.2011. godine istekao prethodni ugovor i nisu u mogućnosti nabavljati dizel gorivo. Također u Odluci se navodi da štetne posljedice nepostojanja ugovora po Društvo iznose 236.525 KM, jer je Društvo oslobođeno od plaćanja putarine i naknade za auto puteve ako ima ugovor sa dobavljačem. Na osnovu ove Odluku upućen je poziv samo Cerol d.o.o. i kome je i dodijeljen ugovor za svih pet lotova, s tim da je ponuđena cijena veća za 6,3% u odnosu na ponuđenu cijenu u otvorenom postupku. Komisija je konstatovala da je promjena cijene u skladu sa Izvještajima sa evropske berze. Zaključen je ugovor sa ovim dobavljačem na period od tri mjeseca, odnosno od 28.07.2011. godine.

Uprava je donijela Odluku o provođenju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja dana 14.10.2011. godine, zbog izuzetne hitnosti. Na osnovu ove Odluke, upućen je poziv samo Cerol d.o.o.. Komisija je jednoglasno dala prijedlog Upravi da doneše Odluku o otkazivanju ovog postupka (za svih pet lotova) iz slijedećih razloga: nisu se stekli zakonski uslovi za provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja i to član 11. ZJNBiH i ponuđena cijena je uvećana za 7,33% u odnosu na cijenu ponuđenu u otvorenom postupku.

Uprava nije usvojila preporuku Komisije te je 11.11.2011. godine donijela Odluku o dodjeli Ugovora Cerol d.o.o. za svih pet lotova. Na osnovu navedenog, Društvo kao ugovorni organ nije poduzelo sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurenca među potencijalnim dobavljačima, nije osigurana puna transparentnost u provedenom postupku, a samim tim ni potpuna efikasnost u korištenju – trošenju sredstava.

U 2011. godini nisu provedene procedure Zakona o javnim nabavkama BiH za nabavku roba i usluga za koje je bilo potrebljano provesti postupak izbora najpovoljnijeg ponuđača i to za: građevinsko-zanatske radove (13.085 KM), advokatske usluge (60.803 KM), nabavku avio karata za službena putovanja u inostranstvu (86.786 KM), transportne usluge (13.135 KM).

Preporuka:

U cilju povećanja transparentnosti i efikasnosti nabavki postupke provoditi u skladu sa propisanim procedurama iz Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima. U slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja dosljedno i u potpunosti poštivati uslove iz člana 11. stav 4. pod a) tačka 1., 2. i 4. Zakona o javnim nabavkama BiH.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Uprava Društva je uz dopis broj: 1-53361/12 od 19.10.2012. godine, dostavila Komentar na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo za 2011. godinu. Uz Komentar je dostavljena dodatna dokumentacija i data su pojašnjenja i obrazloženja za određene konstatacije u nalazima. Za dio obrazloženja i konstatacija za koje je dostavljena dodatna dokumentacija i koje je revizorski tim smatrao opravdanim, ugradene su izmjene u konačan tekst Izvještaja.

Za najveći dio navoda i konstataciju iz Komentara za koje nije bilo osnova jer nije dostavljena odgovarajuća dokumentacija, dato je šire obrazloženje u posebnom aktu, Pismu Upravi Društva broj: 06-11/12 od 29.10.2012. godine.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju**

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Voda tima

Dijana Šutalo, viši revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.

Član tima

Ivana Nikolić, mlađi revizor za finans.reviziju, dipl.oec.

Član tima

Mia Buljubašić, mlađi revizor za finans.reviziju, dipl.oec.